

VILNIAUS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS FAKULTETAS
VERSLO KATEDRA

ROLANDAS KASTĖNAS

4 kursas, vadyba ir verslo administravimas, verslo organizavimas

Baigiamasis bakalauro darbas

**UŽDAROSIOS AKCINĖS BENDROVĖS „VERŽA“ FINANSINĖ ANALIZĖ
IR PLĖTROS PERSPEKTYVOS**

Leidžiama ginti: _____

Katedros vedėjas: _____

Studentas _____

Darbo vadovas Tadas Gudaitis

(mokslinis darbo vadovo laipsnis, pedagoginis
mokslo vardas, vardas, pavardė)

_____
(parašas)

Darbo įteikimo data _____

Registracijos Nr. _____

Darbas įvertintas _____

(data, įvertinimo balas, komisijos pirmininko parašas)

Vilnius, 2016

TURINYS

ĮVADAS	5
1. TEORINIAI FINANSINĖS ANALIZĖS PAGRINDAI	7
1.1. Finansinės analizės reikšmė ir tikslai.....	7
1.2. Finansinės analizės šaltiniai.....	12
1.3. Finansinės analizės metodai ir priemonės	13
1.3.1. Trumpalaikio mokumo analizė	17
1.3.2. Ilgalaikiai mokumo rodikliai	19
1.3.3. Įmonės veiklos rizika	22
1.3.4. Bankroto diagnostika	23
2. FINANSINIŲ RODIKLIŲ ANALIZĖ.....	26
2.1. UAB „Verža“ veiklos charakteristika ir finansinės veiklos schema.....	26
2.2. UAB „Verža“ finansų ataskaitų vertikalią ir horizontalią analizę	27
2.2.1. Horizontalioji balanso analizė	27
2.2.2. Horizontalioji pelno ir nuostolio analizė	28
2.2.3. Vertikalią balanso analizę	29
2.2.4. Vertikalią pelno ir nuostolio analizę	29
2.2.5. UAB VERŽA santykinė finansinė analizė	30
3. FINANSINĖS VEIKLOS PLĖTROS PROGNOZAVIMAS.....	31
3.1. Finansinio stabilumo vertinimas	31
3.2. Bankroto rizikos vertinimas pagal Altman Z modelį.....	32
IŠVADOS IR PASIŪLYMAI	34
SANTRAUKA	35
SUMMARY	36
LITERATŪRA.....	37
PRIEDAI.....	39

ILIUSTRACIJOS

1 pav. Finansinės analizės esmė	7
2 pav. Finansinės analizės procesas	8
3 pav. Finansinės analizės vartotojai	11
4 pav. Darbuotojų dinamika.....	26
5 pav. Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų pokyčiai 2013 – 2014 m.	27
6 pav. Trumpalaikio ir ilgalaikio turto pokyčiai 2013 – 2014 m.	28
7 pav. 2013-2014 metų trumpalaikio turto pokytis.....	29
8 pav. 2013 – 2014 metų bendro pelno (nuostolio) pokytis	30

LENTELĖS

1 lentelė. Finansinės analizės tikslai	9
2 lentelė. UAB VERŽA horizontalioji balanso analizė (2013 – 2014 metai)	40
3 lentelė. UAB VERŽA horizontalioji pelno ir nuostolio analizė (2013-2014 metai)	41
4 lentelė. UAB VERŽA vertikalioji balanso analizė (2013-2014 metų).....	42
5 lentelė. UAB VERŽA vertikalioji pelno ir nuostolio ataskaitos analizė (2013 – 2014 metų)	44

IVADAS

Finansinė analizė visada turėjo didelę reikšmę, nes ji leidžia įvertinti kaip atskyros įmonės veiklos efektyvumą, taip ir bendrai visą ekonomiką. Bet po perėjimo prie rinkos santykių ir rinkos ekonomikos ir po atsiradimo daugelių savarankiškų įmonių, finansinė analizė įgijo dar didesnę svarbą.

Darbo aktualumas grindžiamas tuo, kad finansinės analizės pagalba galima tiksliai ir efektyviai įvertinti finansinių resursų panaudojimą įmonėje, nustatyti sritis, kurios reikalauja patvirtinimo tobulinimo ir iširti galimas grėsmes. Be to tai leidžia užtikrinti sklandžius santykius tarp įmonių ir išorinių kreditinių. Finansinė analizė – tai pagrindas, remiantis kurio galima nustatyti plėtros perspektyvas ir kryptis. Finansinė analizė – tai vertinimo ir prognozavimo metodas, kuris leidžia nustatyti įmonės finansinę būklę, o tai, savo tarpe, leidžia pasirinkti optimaliausią finansinę politiką. Šio metodo pagalba galima užtikrinti subalansuotą įmonės finansinės veiklos būklę, kas ypač svarbu, norint išvengti bankrutavimo rizikos ir planuojant plėtros perspektyvas. Tokios analizės pagalba galima laiku nustatyti rizikingus veiksmus ir įvertinti jų pasekmes, tai savo tarpe leidžia pasirinkti finansinės veiklos kryptis. Nors finansinės analizė yra plačiai nagrinėjama ir tiriama, kaip užsienio, taip ir Lietuvos finansinių analitikų, bet iki šiol nėra nustatyti efektyviausi ir priimtinausi metodai, kurie leistų pilnaverčiai įvertinti esamą įmonės būklę.

Darbo problematika pagrįsta tuo, kad įmonės finansinė būklė – tai skirtingų rodiklių sąveika, kuri atspindi finansinių resursų formavimo ir atvaizdavimo procese, bet galutinius rezultatus galima pamatyti tik įvertinus galutinius finansinės veiklos rezultatus, kas ne visada yra įmanoma ir priimtina. Bet būtent galutiniai rezultatai ir domina verslo partnerius ir akcininkus. Svarbu pažymėti ir tai, kad vertinant įmonės būklę, vadovai dažnai naudojami nepilnaverte finansų analize, o tik atskirais rodikliais, dėl ko būna netikslumų bei nėra pilno supratimo apie esamą padėtį.

Darbo naujumą apibrėžia tai, kad darbe bus išnagrinėta finansinės analizės vertė, kaip priemonės, kuri leis pasirinkti geriausias ir priimtinausias plėtros priemones. Nagrinėjant plėtros strategijas, bus vertinami neišoriniai faktoriai arba parengta įmonės strategija, o finansiniai rodikliai ir jų galutinė vertė.

Darbas skirtas išnagrinėti finansinės analizės vertę ir svarbą.

Tyrimo objektas – UAB „Verža“ finansinės veiklos rezultatai.

Darbo objektas – finansinės analizės nagrinėjimas.

Darbo tikslas - naudojantis konceptualiojoje mokslinio darbo dalyje aptariamais finansinės analizės metodais ir rodikliais bei įmonės finansinių ataskaitų duomenimis, atlikti UAB „Verža“ finansinės veiklos analizę ir nustatyti plėtros galimybes.

Darbo uždaviniai:

1. Išanalizuoti finansinę analizę teoriniu aspektu: susipažinti su tikslais, uždaviniais, pagrindinėmis sampratomis ir rodikliais;
2. Atlikti UAB „Verža“ finansinės veiklos ir jų straipsnių bei dinamikos analizę. Įvertinti įmonės būklę pagal pelningumo, mokumo bei efektyvumo rodiklius.
3. Remiantis gautais finansinės analizės rezultatais, nustatyti UAB „Verža“ plėtros galimybes.

Darbo hipotezė: įmonės plėtros sėkmė tiesiogiai priklauso nuo esamų veiklos rezultatų.

Darbo metodika:

Šią analizę sudaro keli etapai: pirmoje dalyje susipažįstama su finansinės analizės pagrindais, nustatoma jos vertė, svarba. Susipažįstama su finansinės analizės priemonėmis. Nagrinėjami būtini elementai, be kurių neįmanoma atlikti sekančios analizės. Po nuoseklios teorinės dalies analizės, gautos žinios bus pritaikytos praktinėje dalyje.

Antra darbo dalis skirta praktiniam empiriniam tyrimui, kurio eigoje susipažįstama su UAB „Verža“ veikla, atlikta finansinių rodiklių analizė, remiantis kuriais buvo atliktas trečias darbo etapas – atlikta duomenų analizė ir apžvalga - tai plėtros galimybės, remiantis finansinės analizės išvadomis.

Darbai atlikti buvo naudojami šių autorių darbai: J. Mackevičiaus, D. Poškaitės, D. Šlekienės, I. Klimavičienės, B. Ковалёв ir kitų autorių.

Darbo metodai:

1. Mokslinių ir kitų šaltinių analizė;
2. Atsiskaitomosios dokumentacijos nagrinėjimas;
3. Kiti darbo metodai.

Darbo struktūra: darbą sudaro įvadas, trys pagrindinės darbo dalis, išvados ir pasiūlymai, santrauka, literatūros ir šaltinių sąrašas, priedai. Iš viso 46 psl. be priedų., 8 pav., 5 lent.

1. TEORINIAI FINANSINĖS ANALIZĖS PAGRINDAI

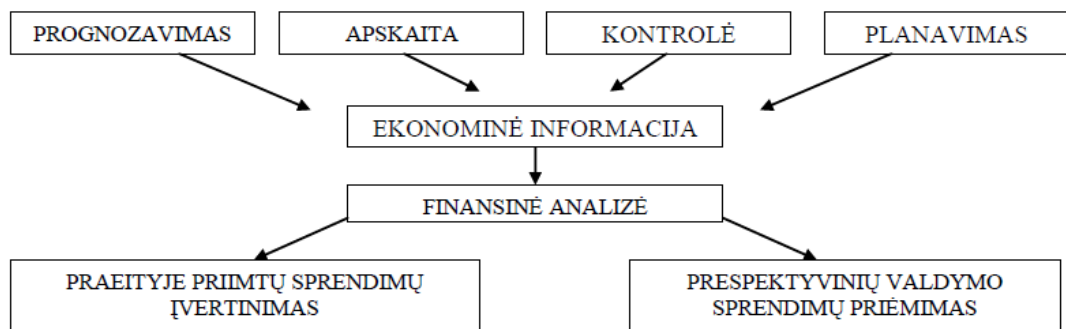
1.1. Finansinės analizės reikšmė ir tikslai, jos vartotojai

Rinkos ekonomika apibrėžta tuo, kad nuolat vyksta tokie procesai, kaip konkurencinės kovos, technologiniai pokyčiai, ekonominės informacijos apdorojimo kompiuterizavimas, naujovės mokesčių ir buhalterinėje apskaitoje, infliacija, kursų pokyčiai ir t.t. Visa tai numato, kad vadovai ir valdymo personalas turi nuolat susidurti su strategijos ir taktikos tobulinimo klausymais, įmonės finansinės veiklos organizacijos racionalizavimu, darbo veiklos sėkmingumu bendrai.

Svarbus vaidmuo šių užduočių realizacijoje yra skiriamas finansinei analizei. *Analizė* – tai daiktų, procesų bei reiškinių skirstymas į jų sudedamąsias dalis, jų pagrindinių

požymių bei savybių išskyrimas (Mackevičius, Poškaitė, 1998). Šiuo atveju analizė – tai būdas pažinti ir suprasti veiksmus, įtakojančius veiklą ir išskaidyti juos į atskirus elementus, kad galima būtų lengviau suprasti ryšius, priklausomybes ir svarbą. Kaip teigia J. Mackevičius ir D. Poškaitė (1998), finansinė analizė atliekama, siekiant gauti reikšmingą informaciją apie įmonės veiklą, jos efektyvumą, pelningumą, bei rizikos laipsnį. Tai reiškia, kad šios analizės pagalba įmonės vadovai numato vystymosi kryptis, grindžia planus ir valdymo sprendimus, vykdo kontrolę, nustato veiklos efektyvumo didinimo rezervus ir įvertina įmonės ir jos darbuotojų veiklos rezultatus. J. Mackevičius (2005) teigia, kad finansinė veiklos analizė – tai visapusiškas ir objektyvus įmonės finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų tyrimas siekiant padėti įmonės vadovybei pasiekti numatytus tikslus.

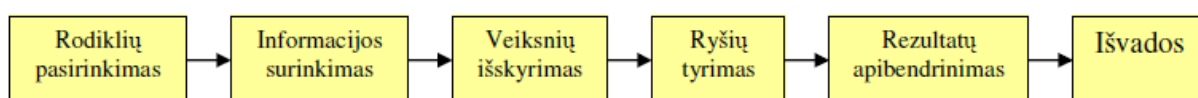
Galima teigti, kad finansinės veiklos analizės turinys yra sudaromas atsižvelgiant į atliekamas funkcijas, t.y. ekonominių įstatymų veikimo principų nagrinėjimas, ryšių ir priklausomybių ir tendencijų nustatymas, planų vykdymo kontrolė ir valdymo sprendimai, rezervų paieška ir plėtros strategijos. Finansinės analizės procesas – ekonominė informacija analizės būdu nagrinėjama atskiromis dalimis tol, kol surandamos tam tikrų reiškinių priežastys (Juozaitienė, 2007). Finansinės analizės esmę ir pagrindinius procesus atspindi 1 paveikslas:

1 pav. Finansinės analizės esmė
(Šaltinis: Mackevičius, J., Poškaitė, D. 1998, p. 12)

Tai reiškia, kad pagrindiniai finansinės analizės elementai – tai prognozavimas, kontrolė, apskaita ir planavimas. Visa tai leidžia objektyviai ir nuosekliai įvertinti įmonės ekonominę būklę, o tai, savo tarpe, leidžia įvertinti anksčiau priimtus sprendimus ir nuspręsti, kokių valdymo veiksmų reikia, siekiant pagerinti įmonės esamą būklę.

V. Bagdžiūnienė (2006) nurodo, kad štai finansinės atskaitomybės analizė – procesas, kurio metu siekiama įvertinti įmonės esamą ir būsimą finansinę būklę, jos veiklos tęstinumą. Tai reiškia, kad siekiant atlikti įmonės veiklos analizę, reikia atlikti eilę tam tikrų veiksmų, pavyzdžiui, nustatyti tikslus ir uždavinius, surinkti informaciją, palyginti rodiklius, išnagrinėti pasekmes. D. Šleikienė ir I. Klimavičienė (1999) mano, kad siekiant atlikti finansinę analizę, reikia surinkti skirtingo pobūdžio informaciją ir tinkamai ją apdoroti bei pateikti atitinkamas išvadas (žr. 2 pav.):

2 pav. Finansinės analizės procesas

(Šaltinis: Šleikienė D., Klimavičienė I., 1999, psl. 10)

Atitinkamai, galima nustatyti, kad finansinė analizė, kaip bet koks procesas, turi savo tikslus. Plačiąja prasme finansinės analizės tikslas – kvalifikuotai įvertinti finansinę būklę ir pateikti pagrįstas, objektyvias išvadas, padedant įmonių vadovams didinti veiklos efektyvumą (Finansinės...2011). Tuo pačiu metu J.Mackevičius ir D.Poškaitė (1998) mano, kad finansinės analizės tikslas yra teikti objektyvią informaciją vartotojams, padėti įmonių vadovams didinti veiklos efektyvumą.

Galima teigti, kad finansinė analizė – tai įrankis, kurio pagalba vadovai pasiekia savo numatytų tikslų – vertina kaip efektyviai naudojami resursai, nustato galimą riziką, vertina galimybes. Šia informacija naudojasi bankai ir kreditinės įstaigos, vertinant galimybes suteikti finansavimą ir kreditus, mokesčių inspekcijos, apskaičiuojant mokesčių suvestines ir t.t.

D. Šleikienė ir I. Klimavičienė (1999) teigia, kad finansinės analizės tikslus galima išskirti į tris grupes (žr. 1 lentelę). Pasak autorės, tokio analizės tikslų sugrupavimo pagalba galima suprasti, kokios yra išvadų panaudojimo kryptis: auditoriai įvertina finansų apskaitos kokybę, jos patikimumą, kredito institucijoms ir finansinių rinkų ekspertams svarbi finansinė įmonės būklė, jos finansavimo galimybes, o įmonės savininkams bei vadovams svarbu turėti šios analizės išvadas, kad galėtų priimti tinkamus finansų valdymo sprendimus.

1 lentelė. Finansinės analizės tikslai

Finansų apskaita	Investicijų įvertinimas	Finansų valdymas
<i>Pelno apskaičiavimas</i> - pajamų apskaičiavimas - išlaidų apskaičiavimas - sąnaudų paskaičiavimas - pelno apskaičiavimas	<i>Finansinė informacija</i> - dinamikos įvertinimas - pelno prognozavimas - pinigų srauto prognozavimas	<i>Veiklos ekonomiškumas</i> - tikslų analizė - ekonominės padėties įvertinimas - alternatyvų įvertinimas
<i>Vertės nustatymas</i> - ankstesnių laikotarpių išlaidų įvertinimas - turto balansinės vertės apskaičiavimas - turto likutinės vertės apskaičiavimas - būsimų išlaidų numatymas	<i>Duomenų palyginimas</i> - šakinė analizė - konkurentų analizė - ekonominės aplinkos vertinimas - galimų pataisų sričių įvertinimas	<i>Išteklių panaudojimas</i> - investicinė bazė - kapitaliniai įdėjiniai - kapitalo išėmimas - žmogiškieji ištekliai
<i>Mokesčių apskaičiavimas</i> - duomenys mokesčiams apskaičiuoti - pajamų ir išlaidų laikotarpio nustatymas - mokesčių apskaičiavimas - atsakaitų koregavimas	<i>Rinkos įvertinimas</i> - akcijos kainos dinamikos įvertinimas - pinigų rinkos tendencijos - vertės pokyčių įvertinimas - rinkos modeliavimas	<i>Kapitalo vertės didinimas</i> - pinigų srautų schemos - kapitalo vertė - investuotojų lūkesčiai - rizikos ir pelno santykis

(Šaltinis: Šleikienė D., Klimavicienė I., 1999, psl. 13)

Taigi priklausomai nuo finansų analizės tikslų ji gali skirtis savo apimtimi, tikslumu bei terminais, o svarbiausi finansų analizės tikslai yra:

- įvertinti įmonės finansinį stabilumą, išteklių naudojimo efektyvumą, išsiaiškinti neigiamų pokyčių gilumines priežastis;
- tirti vidaus ir aplinkos veiksnių įtaką veiklos rezultatams, taip pat įmonės veiklos gerinimo galimybes;
- įvertinti įmonės veiklos efektyvumą, tirti pinigų srautus ir prognozuoti jų kitimo tendencijas;
- suformuoti normatyvinę finansinių rodiklių sistemą, kuri leistų prognozuoti įmonės veiklą, įvertinti priimamų vadybos sprendimų ekonominį efektyvumą ir pagrįstumą bei dabartinę jos padėtį.

Atitinkamai, galima nustatyti, kad kartu su tikslais, finansinė analizė atlieka tam tikrus uždavinius. Pavyzdžiui, E. Buškevičiūtė ir I. Mačerinskienė (2004) išskiria tokius finansų analizės uždavinius:

- objektyviai įvertinti ūkio subjektų finansinės veiklos rezultatus;
- įvertinti ūkio subjektų priimamų alternatyvių ir vykdomų sprendimų kokybę, jų realumą;
- išaiškinti įmonės užduočių įvykdymo rezultatus;
- išaiškinti ekonominių bei socialinių rodiklių pasikeitimo veiksnius ir apskaičiuoti finansinės būklės gerinimo galimybes;
- susisteminti analitinę medžiagą, pateikti išvadas ir alternatyvius pasiūlymus objekto finansinei veiklai gerinti bei jo gyvybingumui palaikyti perspektyvoje;
- teikti informaciją įmonės vadovams ir išorės interesantams;
- apibendrinti finansų analizės tyrimą bei metodikas ir skleisti jį komerciniais pagrindais.

Tuo pačiu metu J. Lazauskas (2011) teigia, kad finansinės analizės tikslai pasiekiami sprendžiant bendruosius ir specialius uždavinius:

- objektyviai įvertinti ūkio subjektų finansinės veiklos rezultatus;
- įvertinti ūkio subjektų priimamų alternatyvių ir vykdomų projektų kokybę, jų realumą;
- išaiškinti ūkio subjektų projektinių užduočių įvykdymo rezultatus;
- išaiškinti ekonominių bei socialinių rodiklių pasikeitimo veiksnius ir apskaičiuoti finansinės būklės gerinimo galimybes;
- susisteminti analitinę medžiagą, pateikti išvadas ir alternatyvius pasiūlymus objekto finansinei veiklai gerinti bei jo gyvybingumui palaikyti perspektyvoje;
- teikti informaciją įmonės vadovams ir išoriniams interesantams, neišduodant komercinių paslapčių;
- apibendrinti finansinės analizės patyrimą bei metodikas ir skleisti jį komerciniais pagrindais.

Tuo pačiu metu B.Rees (1995) ir M. Fridson, F. Alvazer (2002) teigia, kad galima išskirti sekančius uždavinius:

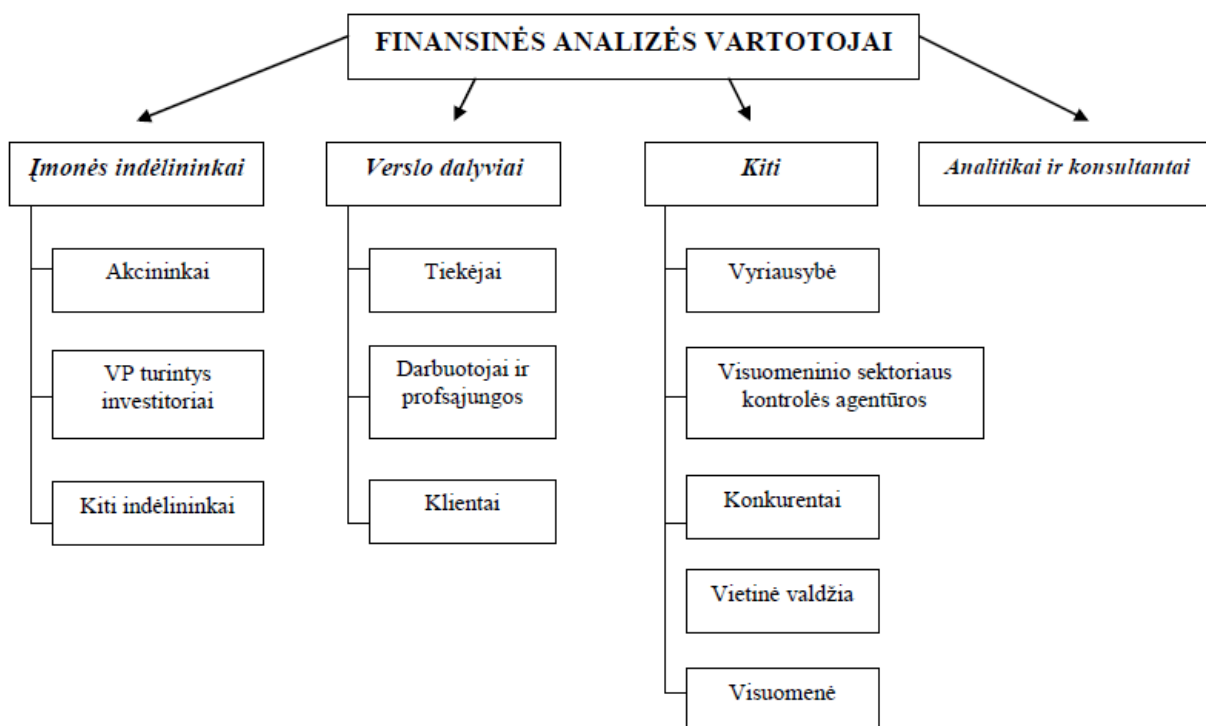
1. Sukurti finansinę informacijos sistemą, atitinkančią įmonės strategiją.
2. Faktinę padėtį palyginti su kitais rodikliais.
3. Padėti kurti finansų valdymo ir apskaitos politiką.

Tai reiškia, kad finansinės analizės poreikis atsiranda tuomet, kai:

- reikia įvertinti esamą ir perspektyvią įmonės finansinę būklę;
- įvertinti galimus ir tikslingus plėtros kryptis, atsižvelgiant į finansinio aprūpinimo galimybes;
- nustatyti galimus finansavimo šaltinius ir įvertinti jų mobilizavimo galimybes;

- atlikti įmonės padėtį kapitalų rinkoje prognozę.

Rinkos ekonomika numato, kad įmonės veikla – tai objektas, kuriuo domisi netik savininkai, bet ir kiti vartotojai. Tai yra skolintojai, bankai, kreditoriai, akcininkai, vartotojai, mokesčių organai, personalas ir t.t. Kiekvienas iš šių subjektų gauna informaciją, atsižvelgiant į savo poreikius ir interesus. Pavyzdžiui, savininkai turi įvertinti nuosavo kapitalo dalies mažinimo arba didinimo poreikį ir įvertinti, kad valdymo administracija efektyviai išnaudoja turimus resursus, kreditoriai ir tiekėjai vertina kredito pratęsimo tikslumą, jo sąlygas, grąžinimo garantijas, potencialūs savininkai – investavimo naudingumą ir t.t. Atsižvelgiant į tai, B. Rees (Mackevičius, Poškaitė, 1998) teigia, kad galima išskirti 4 vartotojų grupes: įmonės indėlininkai, verslo dalyviai, kiti, analitikai ir konsultantai (žr. 3 pav.):

3 pav. Finansinės analizės vartotojai

(Šaltinis: sudaryta remiantis Mackevičius, J., Poškaitė, D. 1998)

Galima nustatyti, kad pagrindiniai finansinės analizės vartotojai – tai:

- Pačios įmonės vadovai ir darbuotojai. Juos labiausiai domina įmonės plėtros perspektyvos, pelningumas, veiklos efektyvumas ir strategija;
- Investuotojai. Jiems reikia informacijos, leidžiančios nuspręsti, ar pirkti, ar parduoti, ar laikyti konkrečios įmonės akcijas. Investuotojus labiausiai domina įmonės galimybė mokėti dividendus, pelno dydis, likvidumas bei veiklos perspektyvos;

- Kreditoriai (Tiekėjai, bankai ir kiti). Jiems įdomu, ar laiku bus gražintos paskolos ir sumokėtos palūkanos – būsimi įmonės pinigų srautai, jų stabilumas ir patikimumas. Kreditoriai domisi kapitalo struktūra, nes pagal ją vertina savo paskolų riziką ir įmonės atsiskaitymo galimybes.
- Auditoriai ir kiti kontrolieriai. Jie domisi mokesčių mokėjimu, veiklos tęstinumu, išteklių panaudojimu ir statistine informacija. Juos pirmiausia domina, ar įmonės finansinė atsakomybė patikima, t.y. ar nėra klaidų, kitokių netikslumų, ar ji rodo tikrą ir teisingą vaizdą;
- Visuomenė. Ją domina įmonės veiklos tendencijos, naujausi pokyčiai, visuomeninė veikla.

Priklausomai nuo informacijos gavėjų ir gavimo šaltinių, priklauso ir gautų duomenų pobūdis bei tikslumas. Kaip teigia J. Mackevičius (2007), kad nuo šaltinių sudėties, turinio ir tinkamo jų naudojimo priklauso analizės organizavimas ir rezultatai.

1.2. Finansinės analizės šaltiniai

Numatytuose atvejuose, siekiant realizuoti finansinės analizės tikslus, ne visada tikslinga naudoti tik buhalterinės apskaitos dokumentaciją. Atskyros vartotojų grupės, pavyzdžiui, vadovybė arba auditoriai, turi galimybę naudotis papildomais informacijos šaltiniais (gamybos ir finansinės apskaitos duomenys). Bet, dažniausiai, ketvirčių ir metinė ataskaitos pagrindiniai informacijos šaltiniai.

Finansai užima reikšmingą vietą ekonominiuose santykiuose. Jų specifika apibrėžta tuo, kad jie visada įplaukia į biudžetą pinigine forma ir turi paskirstamąjį bruožą bei atspindi pajamų formavimo ir kaupimo būdus bei metodus. Finansai – tai įmonei priklausančių lėšų visuma, jų gavimo ir panaudojimo sistema (Bagdžiūnienė, 2005). Įmonės finansai – tai ekonominių, piniginių santykių visuma, kuri atsiranda gamybos, paskirstymo ir panaudojimo bei kitų procesų metu. Taigi, atsižvelgiant į finansinės analizės svarbą, svarbu nustatyti finansinės analizės šaltinius. Pasak B. Rees (1990), informacijai šaltiniai yra paskirstyti sekančiai:

Finansinė informacija, kurią sudaro: metinės ataskaitos ir pranešimai, preliminarinės finansinės ataskaitos, detalizuoti oficialūs dokumentai, projektų ir pasiūlymų dokumentai, visuminiai finansiniai duomenys, įmonės akcijų rinkos duomenys, bendrosios akcijų rinkos duomenys, finansų analitikų prognozės ir valdymo prognozės.

Kiekybiškai įvertinta nefinansinė informacija. Jai priskiriama gamybos, paklausos, užimtumo, statistiniai duomenys. Tokie nefinansiniai duomenys gali teikti reikšmingą informaciją apie įmonės padėtį.

Kiekybiškai neįvertinta informacija. Jai priskiriama vadovų ir direktorių ataskaitos, darbuotoju korespondencija, vadovybės pastabos, finansinės ir prekybinės spaudos paslaugos.

Lygių grupių įvertinimo informacija. Tai yra konkurentų prognozių vertinimas. Jeigu staiga galima gauti kokios nors imonės prognozės, vadinasi, atsirado nauja prieinama informacija. Jeigu prognozės skiriasi nuo vieno analitiko įvertinimų, vadinasi tą prognozę reikėtų atidžiau iširti.

Tuo pačiu metu J. Mackevicius ir D. Poškaitė (1998) visus finansinės analizės šaltinius sugrupavo i 5 pagrindines grupes:

1. Planų ir normatyvų duomenys;
2. Atskaitomybė;
3. Sintetinės ir analitinės apskaitos duomenys;
4. Vidiniai neapskaitiniai analizės šaltiniai;
5. Išoriniai analizės šaltiniai.

Autorių nuomonių analizė ir nagrinėjimas parodė, kad pagrindiniai finansinės analizės šaltiniai – tai skirtingo pobūdžio finansinės atskaitomybės dokumentai, tarp jų pagrindiniai – tai balansas ir finansinės veiklos ir resursų panaudojimo ataskaitos. Kai atliekama išsami analizė, yra naudojami kiti papildomi rodikliai. Galima išskirti keturias pagrindines pozicijas, kurių nagrinėjimas naudoja papildomos informacijos.

1. nuolatinių išlaidų dalis produkcijos savikainoje (išlaidose realizuotai produkcijai). Tai leidžia įvertinti nenuostolingumo rodiklį, kainų realizuojamai produkcijai pokyčių dinamiką ir apskaičiuoti sunaudotas medžiagas (apskaičiuoti kainų koeficientą), nustatyti nuostolių nuo pagrindinės veiklos priežastis (nuolatinių ir kaitomuoju nuostolių augimas).

2. Bendras pagrindinių fondų ir nematerialių aktyvų amortizacijos didis. Tai leidžia nustatyti turto būklę ir sudaryti ataskaitą apie piniginio turto judėjimą.⁴

3. Procentų, už papildomus finansavimo šaltinius, suma. Tai leidžia sudaryti pakaitinę ataskaitą apie piniginių lėšų judėjimą.

3. Darbuotojų skaičius, darbo jėgos apmokėjimo fondas. Leidžia įvertinti darbo efektyvumą ir nustatyti išmokėtų sumų fondą už atskaitinį laikotarpį.

1.3. Finansinės analizės metodai ir priemonės

Remiantis tuo, kad finansinės analizės organizavimas priklauso nuo finansinės analizės tikslų ir nuo to, kas ją atlieka. Pagal tai, kas atlieka finansinę analizę galima skirti dvi jos rūšis: vidinę finansinę analizę ir išorinę finansinę analizę (Lazauskas, 2011). D. Šleikinė ir I. Klimavičienė (199) mano, kad išorinei analizei yra būdinga:

- analizės subjektų gausa, t.y. išorinę finansų analizę pagal oficialius finansinius įmonės duomenis gali atlikti kiekvienas suinteresuotas asmuo;
- analizės tikslų aibė, t.y. skirtingi analizės subjektai, vertindami įmonės finansinę būklę, gali turėti skirtingus interesus;

- galimybė panaudoti standartines finansinių ataskaitų analizės metodikas;
- maksimalus analizės rezultatų atvirumas visiems vartotojams.

Tuo tarpu varbiausias vidinės finansų analizės ypatumas – orientacija į valdymo uždavinių sprendimą, t.y. atliktos analizės išvados turi padėti įmonės vadovams priimti tinkamus sprendimus.

Kiti skirtumai, palyginti su išorine analize, yra tokie:

- galimybė panaudoti papildomus informacijos šaltinius;
- analizės metodų panaudojimo įvairovė;
- analizės kompleksiskumas ir įvairiapusiškumas;
- apskaitos, analizės, planavimo ir sprendimų priėmimo sujungimas;
- analizės rezultatų konfidencialumas.

Finansinių ataskaitų rodikliai, priklausomai nuo jų turinio, struktūros, apskaičiavimo gali būti apskaičiuojami ir analizuojami naudojant įvairias finansinės analizės rūšis. Jos išskirtos yra į tris dideles grupes. Tai:

- horizontalioji analizė;
- vertikalioji analizė;
- santykinė analizė (Lazauskas, 2011).

Horizontalioji ir vertikalioji finansinės analizė yra pradinis analizės etapas, padedantis įvertinti atskirų rodiklių kitimo tendencijas, reikšmingumą įmonės veiklai. Santykinė arba kitaip vadinama finansinių koeficientų analizė tiria įmonės veiklos finansinį stabilumą, efektyvumą, pelningumą (Lazauskas, 2011).

Horizontalioji analizė. Horizontalioji analizė – dažniausiai atliekama tada, kai finansinių ataskaitų dydžiai lyginami su praėjusio laikotarpio duomenimis, o nukrypimas išreiškiamas absoliučiais arba santykiniais dydžiais (Lazauskas, 2012).

Ši analizė parodo finansinių rodiklių dinamiką, tačiau neišryškina priežasčių, dėl kurių įvyko rodiklių pakitimai. Ji dažnai taikoma analizuojant balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų ataskaitų duomenis. Horizontalioji analizė dažniausiai atliekama lyginant 2-5 metų duomenis. Atliekant horizontaliąją analizę, galima įvertinti ilgalaikio ir trumpalaikio turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų, apyvartinio kapitalo, grynujų pinigų srautų pokyčius (Lazauskas, 2012).

Metiniu pokyčių analizėje lyginamos 2-3 metu finansinės ataskaitos, matuojant pokyčius absoliučiai ir/arba procentais.

$$\text{Procentinis pokytis} = \frac{\text{Pokyčio vertė}}{\text{Praėjusių metų vertė}} \times 100$$

Indekso skaičiaus tendencijų eilučių analizėje lyginamos daugiau negu trijų metų finansinės ataskaitos. Skaičiuoti absoliučiais dydžiais tokiu atveju yra sudėtinga, todėl pasirenkami baziniai ir jiems suteikiama indekso vertė, lygi 100. geriausia baziniais pasirinkti tipinius verslo metus be kokių nors neįprastų įvykių ir kitu veiksmų, kurie lemtų neįprastus rezultatus.

$$\text{Indeksas} = \frac{\text{Vertė šiais metais}}{\text{Vertė baziniais metais}} \times 100$$

Pagal šią formulę apskaičiuojami pokyčiai visuose balanso straipsniuose.

Kai aukštas infliacijos lygis, horizontalios analizės reikšmė sumažėja. Jei sąlyginai stabili ekonominė situacija, analizės dėka taip pat gali būti gaunama informacija apie imonės turto ir įsipareigojimų absoliučių dydžių pasikeitimus.

Vertikalią (struktūrinę) analizę. Vertikalią analizę – tai struktūros analizę, kuri parodo tam tikro rodiklio dalį (išreikštą procentais) nuo pasirinktos bazės, prilyginamos 100 procentų. Vertikaliosios analizės tikslas – nustatyti, kokią dalį konkretus rodiklis (procentais) sudaro palyginti su tam tikra visuma. Vertikalią (struktūrinę) analizę atliekama tada, kai kiekvienas finansinės ataskaitos rodiklis lyginamas su bendruoju baziniu tos ataskaitos rodikliu, o gautas dydis išreiškiamas procentais. Ją atlikus galima sužinoti, kokią dalį tam tikras rodiklis sudaro visumoje. Dažniausiai kitiems daliniams rodikliams apskaičiuoti baziniai dydžiai yra bendra aktyvų, pasyvų, pelno, pardavimų suma ir pan. Kiekvienas rodiklis sudaro tam tikrą bazinio rodiklio procentą (Lazauskas, 2011).

Horizontaliosios ir vertikaliosios analizės rezultatai yra pagrindas santykinę analitinei analizei atlikti, t.y. apskaičiuoti įvairius santykinius rodiklius (finansinius koeficientus).

Santykinė analizė. Santykinė analizė teorijoje ir praktikoje kitaip vadinama finansinių koeficientų analize. Ši analizės rūšis paplitusi atliekant tarp įmoninę ir tam tikro laikotarpio finansinių ataskaitų rodiklius. Santykiniai rodikliai objektyviau ir įvairiapusiškiau įvertina tiriamąjį objektą negu absoliutiniai rodikliai.

Koeficientus reikia skaičiuoti ne mažiau kaip pagal 3 metų duomenis, kad būtų galima palyginti jų reikšmes ir nustatyti pokyčius (Lazauskas, 2011).

Santykiniai rodikliai pasirenkami atsižvelgiant į analizės tikslą. Svarbu pasirinkti logiškai ir tarpusavyje matematiškai susietus rodiklius. Formulės, kuria remiantis apskaičiuojamas santykinis rodiklis, skaitiklis ir vardiklis turi būti teisingai įvertinti ir išmatuoti, turi būti to paties laikotarpio (Lazauskas, 2011).

Analizuojant santykinius rodiklius būtina prisiminti, kad jų patikimumas priklauso nuo informacijos, kuria remiantis jie buvo apskaičiuoti. Labai svarbu mokėti teisingai vertinti santykinius rodiklius (Lazauskas, 2011).

Remiantis tuo, kad vykdant finansinę analizę reikia vadovautis skirtingo pobūdžio šaltiniais ir įvertinti vis suinteresuotų vartotojų norus bei poreikius, galima teigti, kad priemonės ir metodai, vadovaujantis kuriais vykdoma analizė, negali būti vieningi ir universalūs. Dažniausia visų mikroaplinkos komponentų, kaip analizės objektų, reikia nustatyti ne tik bendro pobūdžio dalykus – svarbą, vietą, ribas, bet ir atsižvelgiant į aplinkybes apibrėžti jų struktūrą sudėtines dalis (elementus), būdingų charakteristikų bei parametrų grupes (Smith, 2003; Kozlinskis ir Guseva, 2006). Todėl svarbu pasirinkti tinkamą ir priimtinausią metodą.

J. Mackevičius ir A. Matekonis (1992) teigia, kad galima išskirti sekančius finansinės analizės būdus: tradiciniai (lyginimas; detalizavimas; grupavimas; vidutinių dydžių; indeksų; procentų; koeficientų; balansinis; eliminavimas) ir matematiniai (matematinės statistikos; konometriniai; matematinio programavimo; operacijų tyrimo; žaidimų teorija; masinio aptarnavimo; euristiniai). Tuo pačiu metu J. Mackevičius (2005) numato, kad galima išskirti sekančius finansinės analizės būdus: horizontalioji analizė; vertikalioji analizė; santykinė analizė.

Remiantis aukščiau pateiktų autorių darbais, galima išskirti 6 pagrindinius finansinės analizės metodus: aprašomasis; predikacinis; normatyvinis; horizontalioji analizė; vertikalioji analizė; santykinė analizė.

Remiantis V. V.Kovaliovo (2005) ir J. Bighemo (2006) bei kitų autorių nuomonėmis, galima nustatyti, kad finansinės analizės būdus galima išskirti pagal:

- formalizavimą: formalizuoti ir neformalizuoti metodai. Formalizuoti – tai pagrindiniai ir jie yra objektyvūs, nes jų pagrindą sudaro finansinės priklausomybės. Neformalizuoti metodai (ekspertinių įvertinimų metodas, palyginimų metodas) pagrįsti loginiais aprašymais analitinių priemonių, nes rezultatams didelę įtaką daro ekspertų intuicija, patirtis ir žinios.

Pagal panaudojimas priemonės:

- tradicinės priemonės – palyginimas, santykinų ir vidutinių dydžių palyginimas, grafinis, grupavimas, balansinis.

- Determinuota faktorių analizė: grandiniai keitiniai, indeksinis metodas, absoliutūs skirtumai, integralinis metodas, proporcinis skirstymas.

- Stochastinė faktorių analizė: koreliacinė, dispersinė, komponentų, daugialypių faktorių.

Atsižvelgiant į I. A. Blanko (1998), A. G. Karatujevo (2001) ir M. V. Romanovskio (2010) pateiktą informaciją, galima išskirti sekančius rodiklių optimizacijos metodus: ekonominį – matematinį, programavimo, masinio tyrimo teorija, žaidimų teorija, operacijų tyrimo.

Įmonės finansinei būklei įvertinti naudojama daug rodiklių. Šiuos rodiklius galima skirstyti į tokias pagrindines grupes:

- Trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo;
- Veiklos efektyvumo;

- Pelningumo: 1) veiklos; 2) investicijų (Lazauskas, 2011).

1.3.1. Trumpalaikio mokumo analizė

Įmonės mokumo rodikliai ir likvidumas – tai pagrindinės įmonės finansinės būklės charakteristikos. Svarbu apibrėžti įmonės mokumą, t.y. laukiamą galimybę ateityje apmokėti įsiskolinimus ir įmonės likvidumą, t.y. pakankamas pinigų skaičius apmokėti skolas šiuo metu. Bet praktikoje likvidumas ir mokumas, dažniausiai, būna sinonimais.

Siekiant įvertinti įmonės sugebėjimą vykdyti savo trumpalaikius įsipareigojimus, t.y. įmonės trumpalaikį mokumą, yra skaičiuojami ir analizuojami tam tikri rodikliai:

- 1) apyvartinio kapitalo rodikliai;
- 2) bendrojo trumpalaikio mokumo;
- 3) greitojo trumpalaikio mokumo;
- 4) labai greito trumpalaikio mokumo;
- 5) absoliutaus trumpalaikio mokumo
- 6) ir kiti. (Lazauskas, 2011).

Įmonių finansinę būklę finansų analitikai pradeda analizuoti nuo apyvartinio kapitalo. Šis rodiklis apibūdina įmonių finansinę būklę ir daro įtaką kitiems finansiniams rodikliams.

Apyvartinis kapitalas – tai trumpalaikis turtas, likęs įmonės žinioje sumokėjus per vienerius metus mokėtinas sumas ir trumpalaikius įsipareigojimus¹.

$$\text{Apyvartinis kapitalas} = \text{Trumpalaikis turtas} - \text{Trumpalaikiai įsipareigojimai}$$

Šis rodiklis rodo, ar balanso sudarymo dieną įmonė turėjo pakankamai trumpalaikio turto trumpalaikiams įsipareigojimams padengti. Apyvartinio kapitalo reikšmė turi būti teigiama, t.y. kiekviena įmonė turi turėti pakankamą trumpalaikio turto sumą. Neigiama apyvartinio kapitalo reikšmė rodo, kad įmonė gali neįvykdyti savo trumpalaikių įsipareigojimų. Didesnė šio rodiklio reikšmė rodo aukštesnį įmonės likvidumo lygį ir ypač reikalinga tada, kai įmonė negali pasiskolinti lėšų. Nuo apyvartinio kapitalo priklauso įmonės galimybės vykdyti ir plėsti savo veiklą, būti konkurencinga. Neįmanoma nustatyti, koku apyvartiniu kapitalu turėtų disponuoti įmonės, nes skirtingo dydžio ir profilio įmonėms reikia skirtingo dydžio apyvartinių lėšų (Lazauskas, 2011).

Siekiant įvertinti skaitmeninę šio rodiklio reikšmę, skaičiuojamas:

¹ Vertybinių popierių birža NASDAQ OMX. *Įmonių finansinė analizė. Rodiklių skaičiavimo metodika*. Vilnius. 2010, 96 p.

Apyvartinio kapitalo koeficientas = Pastovus kapitalas / Ilgalaikis turtas

Įmonė laikoma patikima, jeigu šis koeficientas yra tarp 1,2 ir 2. Mažesnis už 1,2 koeficientas yra pavojingas įmonei, nes reiškia, kad ji prasiskolinusi. Didesnis už 2 rodo, jog įmonė nesugeba pasinaudoti išorės galimybėmis, pvz., nesinaudoja galimybe formuoti dalies apyvartinio kapitalo įsiskolinimų tiekėjams ar įsipareigojimų pirkėjams sąskaita.

Be apyvartinio kapitalo rodiklių yra skaičiuojami ir kiti rodikliai įmonės trumpalaikiam mokumui įvertinti. Vienas iš dažniausiai vartojamų rodiklių yra bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas. Šis koeficientas dažnai yra vadinamas likvidumo arba padengimo koeficientu.

Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas apskaičiuojamas: (Lazauskas, 2011).

$$\text{Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas} = \frac{\text{Trumpalaikis turtas}}{\text{Trumpalaikiai įsipareigojimai}}, \text{ kai}$$

$$\text{Trumpalaikis turtas} = \text{Atsargos} + \text{Debitorinis įsiskolinimas} + \text{Gryni pinigai} + \text{Kitas trumpalaikis turtas}$$

Šis rodiklis parodo, kiek kartų trumpalaikis turtas didesnis už trumpalaikius įsipareigojimus, t.y. padeda prognozuoti įmonės mokumo būklę artimiausiu metu. Egzistuoja vadinamoji saugumo riba, jis negali būti mažesnis nei 1,2. Savininkai pastebėję, kad jis sumažėjo iki 1, turi imtis priemonių padėčiai taisyti. Blogiausia padėtis, kai šis rodiklis yra mažesnis už trumpalaikius įsipareigojimus, t.y. trumpalaikis turtas yra neigiamas, nes einamieji įsipareigojimai yra didesni už turimas mokėjimo priemones. Jei bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas mažiau nei 1, tai įmonė artimiausiu laiku negali dengti savo įsipareigojimų. Kiekviena įmonė turi nustatyti tinkamiausią jai rodiklio lygį ir nuolat jį stebėti. Turėtų būti nuo 1,2 iki 2. Jeigu jis yra didesnis kaip 4, tai gali reikšti, kad įmonė nesugeba efektyviai panaudoti turto. (Lazauskas, 2011).

Atsiradus būtinybei skubiai sumokėti trumpalaikius įsipareigojimus, įmonė turi turėti likvidaus turto, tačiau ne visas trumpalaikis turtas yra vienodai likvidus. Todėl norint objektyviau įvertinti įmonės mokumo dabartinę būklę, t.y. sugebėjimą skubiai atsiskaityti su kreditoriais, reikia skaičiuoti ir antrąjį rodiklį – greitojo trumpalaikio mokumo koeficientą.

Greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas apskaičiuojamas:

$$\text{Greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas} = \frac{\text{Greitai realizuojamas trumpalaikis turtas}}{\text{Trumpalaikiai įsipareigojimai}}, \text{ kai}$$

$$\textit{Greitai realizuojamas turtas} = \textit{Grynieji pinigai} + \textit{Vertybiniai popieriai} + \textit{Debitorinis įsiskolinimas} = \textit{Trumpalaikis Turtas} - \textit{Atsargos}$$

Greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas parodo įmonės įsipareigojimų apmokėjimo greitį, t.y. jų padengimą mobiliuoju turtu. Greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas negali būti mažesnis nei 1. Tik didelės infliacijos metu, šis rodiklis būna mažesnis nei 1. (Mackevičius, 2005)

Svarbu nustatyti bendrojo ir greitojo trumpalaikio mokumo koeficientų skirtumą. Optimali padėtis yra tokia, kai šių rodiklių skirtumas yra nedidelis. Tačiau praktikoje būna, kad bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas – didelis, o greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas – mažas. Tokia situacija rodo, kad įmonė turi daug atsargų, kurios gali būti nuolat kaupiamos ir yra nemobilios, įšaldytos. Pvz., jei $2,8 - 1,3 = 1,5$, tai įmonė turi daug atsargų. Paprastai tokiais atvejais reiktų iširti ne tik atsargų, bet ir viso trumpalaikio turto struktūrą, nustatyti jo didėjimo dinamiką.

Gali būti skaičiuojamas ir labai greito trumpalaikio mokumo koeficientas (Lazauskas, 2011).

Labai greito trumpalaikio mokumo koeficientas apskaičiuojamas:

$$\textit{Labai greito trumpalaikio mokumo koeficientas} = (\textit{Pinigai ir pinigų ekvivalentai} + \textit{Kitas trumpalaikis turtas}) / \textit{Trumpalaikiai įsipareigojimai}$$

Apibendrinant, galima nustatyti, kad trumpalaikio mokumo rodikliai parodo įmonės trumpalaikį mokumą, t.y. ar įmonė pajėgi vykdyti savo trumpalaikius įsipareigojimus. Trumpalaikio mokumo rodikliai parodo, ar įmonė pajėgi vykdyti trumpalaikius įsipareigojimus.

1.3.2. Ilgalaikiai mokumo rodikliai

Mokumo rodikliai priskirtini įsipareigojimų analizei. Jie apima tiek savininkų nuosavybės analizę, tiek skolinto kapitalo analizę. Mokumas nuo likvidumo skiriasi tuo, kad analizuoja “pasyvinę” fundamentinės apskaitos lygybės pusę.

Įmonės vykdydamos savo veiklą naudojami ne tik nuosavomis, bet ir skolintomis lėšomis. Skolos gali būti trumpalaikės ir ilgalaikės. Trumpalaikės skolos – tokios, kurias reikia gražinti per vienerius metus, ilgalaikės skolos mokėtinos vėliau negu po vienerių metų. Skolinimasis ir skolinimas yra visada susijęs su finansine rizika. Todėl tiek įmonės savininkams, tiek kreditoriams aktualu nustatyti, ar įmonė bus moki ne tik šiandien, bet ir po kelerių metų. Yra svarbu, ar įmonė pajėgs mokėti įsipareigojimus, susijusius su skolintomis lėšomis – gražinti paskolą ir sumokėti palūkanas. Imant ir teikiant ilgalaikes paskolas, yra gana sunku ir ne visada galima iš anksto numatyti pasekmes. Todėl svarbu analizuoti įmonės ilgalaikį mokumą (Lazauskas, 2011).

Įmonės sugebėjimą atsiskaityti už ilgalaikius įsipareigojimus pagal numatytus terminus parodo ilgalaikio mokumo rodikliai. Šie rodikliai skaičiuojami norint nustatyti įmonės finansavimo šaltinius ir skolų vaidmenį finansavimui, palūkanų sumokėjimo greitį, galimybes greičiau apmokėti skolas, prognozuoti finansinį stabilumą ir veiklos tęstinumą.

Įmonės veiklos finansavimo šaltiniai gali būti du - tai savininkų nuosavybė ir skolintas kapitalas. Įmonės, kuri savo turtą formuoja ne iš nuosavo kapitalo, o iš skolintų lėšų, veikla yra rizikingesnė, negu tos, kuri savo veiklą vykdo iš nuosavo kapitalo, kadangi už skolintą kapitalą reikia mokėti palūkanas ir grąžinti paskolą griežtai nustatytais terminais. Jeigu laiku negrąžinamas kreditas, nemokamos palūkanos, kreditoriai turi teisę imtis juridškai pagrįstų veiksmų, kurie gali nulemti bankrotą. Be to, įmonė, kuri turi didelę dalį nuosavo kapitalo bendrame kapitale, turi galimybę skolintis už santykinai mažas palūkanas ir uždirbti daugiau pelno (Lazauskas, 2011).

Tačiau didelė nuosavo kapitalo dalis, palyginti su skolintu kapitalu, ne visada rodo gerą įmonės valdymą. Skolintis verta todėl, kad skolinto kapitalo išlaidos dažnai būna mažesnės negu išlaidos patiriamos norint padidinti nuosavą kapitalą. Įmonė savo veikloje naudodama skolintas lėšas pasiekia aukštesnį nuosavo kapitalo pelningumą, išauga akcijų rinkos kaina, ji turi galimybę plėsti veiklą ir uždirbti pelną. Vadinasi, kreditai, jų naudojimas įmonės veikloje turi ir neigiamų, ir teigiamų pasekmių.

Todėl analizuojant įmonės ilgalaikį mokumą, reikia atkreipti dėmesį į du svarbius veiksniai:

- 1) skolų (įsipareigojimų) lygį;
- 2) skolų ir nuosavo kapitalo santykio kitimą per tam tikrą laikotarpį.

Taigi, šioms situacijoms nustatyti ir įvertinti skaičiuojami ilgalaikio mokumo rodikliai. Dažnai jie vadinami skolų rodikliais, nes jie susieti su ilgalaikėmis skolomis. Ilgalaikio mokumo rodiklių grupės ypatybė yra ta, kad jai priklauso tie rodikliai, kuriuos apskaičiuojant ilgalaikiai arba visi įsipareigojimai derinami su visu turtu arba nuosavu kapitalu.

Analizuojant įsiskolinimo rodiklius, vienas iš pagrindinių uždavinių yra nustatyti įmonės sugebėjimą grąžinti skolas, taip pat parodyti, iš kur ir kokias lėšas įmonė gauna skoloms grąžinti. Palyginus visus skolos rodiklius, galima įvertinti ne tik esamą veiklą, jos ateities perspektyvas, bet ir valdymo kokybę (Lazauskas, 2011).

Svarbiausi ilgalaikio mokumo rodikliai yra šie:

- 1) bendras skolos rodiklis,
- 2) ilgalaikių skolų,
- 3) ilgalaikių skolų apdraustumo,
- 4) skolų grąžinimo,
- 5) finansinio svėro,
- 6) pastovaus mokumo,

7) auksinės balanso taisyklės².

Bendras skolos rodiklis apskaičiuojamas:

$$\text{Bendras skolos rodiklis} = \text{Visos skolos} / \text{Visas turtas}.$$

Kuo mažesnis šis rodiklis, tuo geresnė įmonių finansinė būklė. Jis rodo, kokia dalis skolintų lėšų panaudojama formuojant įmonės turtą. Didėjantis rodiklis rodo, kad vis didesnė turto dalis priklauso skolintojams. Kreditorių nuomone, šis santykis turi būti mažas norint apsaugoti juos nuo rizikos patirti nuostolius įmonės bankroto atveju. Savininkai linkę gauti didesnį šį rodiklį, kad turėtų naudą, t.y. pelną iš gautų kreditų. Tokių dviejų dydžių santykis yra racionalus tol, kol didina įmonės pelną. Kuo didesnis skolos rodiklis, tuo žemesnis saugumo lygis. Šio rodiklio reikšmė turėtų būti 0,3 - 0,7.

Labai svarbus rodiklis ilgalaikiam mokumui įvertinti yra finansinis svertas.

Finansinio svarto rodiklis gali būti skaičiuojamas dviem būdais:

$$1) \text{ Finansinio svarto rodiklis} = \text{Visi įsipareigojimai} / \text{Nuosavas kapitalas};$$

$$2) \text{ Finansinio svarto rodiklis} = \text{Ilgalaikiai įsipareigojimai} / \text{Nuosavas kapitalas}.$$

Finansinio svarto rodiklis parodo nuosavo ir skolinto kapitalo santykį.

Apie įmonės ilgalaikį mokumą galima spręsti ir iš auksinės balanso taisyklės koeficiento:

$$\text{Auksinės balanso taisyklės koeficientas} = \text{Ilgalaikis turtas} / \text{Pastovus kapitalas}, \text{ kai}$$

$$\text{Pastovus kapitalas} = \text{Nuosavas kapitalas} + \text{Ilgalaikiai įsipareigojimai}$$

Koeficientas rodo, kokia dalimi ilgalaikis turtas finansuojamas pastoviu kapitalu. Galioja verslo taisyklė: ilgalaikių investicijų negalima finansuoti trumpalaikėmis skolomis. Auksinės balanso taisyklės koeficientas neturėtų nukrypti nuo 1: geriausias variantas, kai koeficientas yra lygus 1 arba yra nedaug mažesnis.

Svarbu skolos rodiklius tirti dinamiškai. Jeigu rodikliai mažėja, vadinasi, kreditai naudojami neefektyviai. Tai gali būti siejama su pernelyg didelėmis investicijomis, įmonės veiklos plėtojimo planais ir kt.

^{2 2} Vertybinių popierių birža NASDAQ OMX. *Įmonių finansinė analizė. Rodiklių skaičiavimo metodika*. Vilnius. 2010, 96 p.

Ilgalaikio mokumo rodikliai skaičiuojami norint parodyti įmonės finansavimo šaltinius ir skolų vaidmenį finansavimui, palūkanų sumokėjimo greitį, galimybes greičiau apmokėti skolas, prognozuoti finansinį stabilumą ir veiklos tęstinumą.

1.3.3. Įmonės veiklos rizika

Kiekvienos įmonės veikla visada yra susijusi su rizika. Konkurencinės rinkos sąlygomis jos išvengti neįmanoma. Visada egzistuoja rizika, kad priėmus neteisingus sprendimus, įmonę gali ištikti bankrotas. Todėl kiekviena įmonė turėtų iš anksto numatyti, tirti bankroto tikimybę, kitus nepageidaujamus reiškinius, tam, kad galėtų laiku juos pašalinti ar jų išvengti. Svarbu garantuoti įmonės veiklos tęstinumą, perspektyvas, nes tai yra aktualu ne tik pačiai įmonei, jos savininkams bei investuotojams, bet ir darbuotojams, tiekėjams, pirkėjams ir kt. Rizika - tai kintamumas, susijęs su laukiamomis pajamomis; tai pavojus, nuostolių ir netekimų galimybė (E. Buškevičiūtė, I. Mačerinskienė, 2004).

Verslo rizika – tai įmonės nesugebėjimas pajamomis dengti veiklos išlaidų, o finansinė rizika – tai nesugebėjimas – vykdyti savo įsipareigojimų (dengti finansavimo išlaidų) (Gronskas, 1997).

Verslo ir finansinė rizika sudaro bendrą riziką. Yra išskiriamos šios pagrindinės verslo rizikos rūšys (Žilinskas, 2004):

- Investicinė verslo rizika – tai rizika susijusi su tuo, kad gali būti gauta mažiau negu numatyta pajamų iš investicijų;
- Gamybinė verslo rizika – tai nenumatytas gamybos apimčių sumažėjimas, materialinių bei energetinių išteklių trūkumas ar jų sąnaudų didėjimas produkcijos savikainoje;
- Komercinę riziką lemia sutikti rinkos konjunkcijos pokyčiai, prekių paskirstymo sutrikimai, kainų šuoliai, standartų reikalavimų nevykdymas, vartotojų elgesio pokyčiai ir kt.
- Finansinė rizika – pavojus, kad įmonė gali neįvykdyti savo finansinių įsipareigojimų investuotojams, verslo partneriams.

Remiantis J. Mackevičiaus pateiktu apibrėžimu (2005), galima išskirti sekančias rizikų rūšis:

- Kriminogeninė rizika (didelis nusikalstamumas ir korupcija, kurių nesugeba įveikti teisėsaugos organai);
- Politinė rizika (didelė vyriausybės ir politinių įvykių kaita, naujų teisės aktų leidyba);
- Finansinė rizika (skandalai finansų rinkoje ir įmonių bankrotai);
- Komercinė rizika (prekių įvežimo ir išvežimo taisyklių kaita, mokesčių sistemos netobulumai, nepakankamai gera transporto sistema ir kt.).

Verslo rizika atsiranda tuose atvejuose, kai įmonės komercinė ir ūkinės veiklos mažiau efektyvesnės ir pelningesnės, nei buvo tikėjimasi iš pradžių. Pavyzdžiui, realizacijos apimtis gali sumažėti dėl to, kad konkurentai sumažino kainas arba pasiūlė rinkoje geresnes prekes ir paslaugas.

Viena iš pagrindinių finansinės analizės užduočių – tai laiku atlikti tyrimus, nustatyti pagrindinius rodiklius ir sumažinti riziką. Tai įmanoma, jei užtikrintas efektyvus gamybos funkcionavimas, išsamiai analizuojamos rinkos, užtikrintas lankstus reagavimas į pokyčius.

Pasak E. Buškevičiūtės, I. Mačerinskienės (2002), galima sekančias verslo rizikos formas:

- Gamybinė rizika. Ji susidaro sujungiant naudojamus gamybinius išteklius (darbą, kapitalą, žemę) ir gaminant prekes.
- Komeracinė rizika. Ji susidaro įmonei perkant išteklius rinkoje bei parduodant savo pagamintas arba iš kitų įsigytas prekes.
- Investicinė rizika. Ją sąlygoja galimas investicinių lėšų (kapitalo) nuvertėjimas, sunkumai pasirenkant efektyvų realizuojamų investicijų projektą.
- Finansinė rizika. Ši rizikos forma yra neišvengiama tiek įsteigus verslo įmonę, tiek ir plėtojant verslą. Finansinė rizika skirstoma į tokias rūšis: kreditinė rizika, valiutinė rizika, prarastos finansinės naudos rizika.

1.3.4. Bankroto diagnostika

Viena iš veiksmingiausių priemonių, kaip išvengti bankroto bei pagerinti įmonės veiklą, yra įmonės finansinė analizė. Be analizės neįmanoma priimti teisingų valdymo sprendimų dėl investavimo, išteklių planavimo, tinkamo jų valdymo. Be analizės neįmanoma parengti ir perspektyvinių įmonės veiklos prognozių. Taigi, įmonėse, kuriose yra gerai organizuotas analitinis darbas, yra nuolat tiriama įmonės finansinė būklė, finansiniai rezultatai bei prognozuojami ateinančių laikotarpių rezultatai (pajamos, pinigų srautai, kapitalo struktūra ir įmonės finansinis stabilumas). Finansinės analizės metu pastebėti neigiami reiškiniai, rengiant prognozes yra pašalinami arba sumažinamas jų poveikis įmonės veiklai, jos finansinei būklei. Todėl galima numatyti artėjančią veiklos krizę ir sumažinti bankroto tikimybę. A. Kovaliov (2000) teigia, kad finansinėje atskaitomybėje yra keli straipsniai, tiesiogiai rodantys blogą įmonės finansinę padėtį. Jie skirstomi į dvi grupes:

- 1) Rodantys itin nepatenkinamą įmonės veiklą atskaitiniu laikotarpiu ir prastą finansinę būklę;
- 2) Rodantys tam tikrus įmonės veiklos trūkumus.

Taigi, bankroto užuomazgas galima pastebėti analizuojant finansinę įmonės informaciją. Bankroto grėsmę rodo pastovus veiklos nuostolingumas, apyvartinių lėšų trūkumas, blogėjantis įmonės mokumas.

Įmonės bankroto priežasčių gali būti ir daugiau, ne tik tai, kad atsainius vadovų požiūris į finansinę analizę (neatliekama nuolatinė finansinių duomenų analizė). Kartais susiklosto tokios

situacijos, kurių valdyti, kontroliuoti negali įmonės vadovai. Įmonių bankrotai vyksta nuolat, jų priežastys labai įvairios.

Yra skiriamos dvi bankroto priežasčių grupės:

1. Bendra ekonominės. Tai tokios priežastys, kurių negali paveikti įmonių vadovai, nes nuo jų valios nepriklauso, pvz., infliacija, užsienio valiutos kursų svyravimai, darbo rinkos pokyčiai, naujų konkurentų atsiradimas, palūkanų normų padidėjimas ir kt.

2. Netinkamas vadovavimas įmonei. Tai priežastys, kurios priklauso nuo įmonių vadovų, jų profesionalumo, iniciatyvos, sugebėjimo vadovauti ir priimti teisingus sprendimus, pvz., nekokybiškas planavimas, netinkamas informacijos rinkimas ir naudojimas, finansinės analizės ir kontrolės ignoravimas.

B. Martinkus (1999) teigia, kad priklausomai nuo nuostolio dydžio yra išskiriamos rizikos zonos:

1. Ūkinę veiklą, kurioje nenumatomi nuostoliai, vadinama zona be rizikos. Nuostolių dydis šioje zonoje lygus nuliui.

2. Leistinos rizikos zona vadinama ūkine veikla, kuri ekonomiškai dar yra tikslinga. Šioje zonoje nuostolių patiriama, tačiau mažesnių, negu laukiamas pelnas. Leistinos rizikos zonos riba atitinka nuostolių dydį, lygų laukiamam pelnui.

3. Ūkinę veiklą, kurioje nuostoliai gali viršyti laukiamą pelną, apibūdiname kaip kritinę rizikos zoną. Nuostolių dydis gali siekti gaunamas pajamas iš šios veiklos. Kritinė rizikos zona – tai nuostoliai viršijantys ne tik laukiamą pelną, bet jie nepadengia ir įdėtų į verslą lėšų.

4. Katastrofiškos rizikos zona – šioje zonoje verslininko nuostoliai gali siekti jo turto nuosavybės dydį. Pasekmė yra įmonės bankrotas, įmonės uždarymas ir turto pardavimas.

Bankrutuojančių įmonių vadovai, kaip rodo daugelio įmonių praktika, nesugeba planuoti įmonių veiklos arba net visiškai jos neplanuoja. Jeigu įmonės veikla neplanuojama, vadinasi, neįvertinami vidiniai arba išoriniai veiksniai, darantys jai įtaką, nenustatomi pakeitimai, kuriuos reiktų padaryti ateityje. Daugelis vadovų nekreipia reikiamo dėmesio finansinei informacijai. Bankrotai dažniau vyksta tose įmonėse, kuriose nėra vidaus kontrolės sistemos ir kuriose neatliekama finansinė analizė.

Bankrotas – nemokios įmonės būseną, kai įmonei teisme yra iškelta bankroto byla arba kreditoriai įmonėje vykdo bankroto procedūras ne teismo tvarka. Vidutiniškai bankroto procedūra trunka nuo 12 iki 24 mėnesių³.

Įmonei bankrotas gali būti paskelbtas, jei yra bent viena iš šių sąlygų:

1. Įmonė laiku nemoka darbo užmokesčio ir kitų su darbo santykiais, susijusių įsipareigojimų.

³ Lietuvos Respublikos ĮMONIŲ BANKROTO ĮSTATYMAS 2001 m. kovo 20 d. Nr. IX-216

2. Įmonė neatsiskaito numatytais terminais su tiekėjais, už gautas prekes, suteiktas paslaugas ir pan.

3. Įmonė laiku nemoka įstatymų nustatytų mokesčių, kitų privalomųjų įmokų.

4. Įmonė neturi turto ar pajamų, iš kurių galėtų būti išieškomos skolos.

5. Įmonė viešai paskelbė ar pranešė kreditoriams, kad negali ar neketina vykdyti įsipareigojimų.

D. Šlekienė (1998) išskiria tris finansinės būklės prognozavimo metodus, kurie geriausiai padėtų atlikti finansinę veiklos analizę. Tai būtų:

1. kreditinio pajėgumo indeksavimo skaičiavimo;

2. formalizuotų ir neformalizuotų kriterijų panaudojimo;

3. mokumo prognozavimo.

E. I. Altman (1998) nurodo, kad įmonės bankroto galimybę lemia du rodikliai: padengimo koeficientas ($K_p = \text{trumpalaikis turtas} / \text{trumpalaikiai įsipareigojimai}$) ir finansinės priklausomybės koeficientas ($K_{fp} = \text{skolintas kapitalas} / \text{aktyvai}$).

$$Z = a_0 + a_1 K_p + a_2 K_{fp}$$

Altmano modelis apibūdina įmonės ekonominį - finansinį potencialą bei jos veiklos rezultatus tam tikru periodu.

$$Z = 1,2 K_1 + 1,4 K_2 + 3,3 K_3 + 0,6 K_4 + K_5$$

čia:

$K_1 = \text{Apyvartinis kapitalas} / \text{Turtas}$;

$K_2 = \text{Nepaskirstytas pelnas} / \text{Turtas}$;

$K_3 = \text{Pelnas iki apmokestinimo} / \text{Turtas}$;

$K_4 = \text{Nuosavo kapitalo rinkos vertė} / \text{Įsipareigojimai}$;

$K_5 = \text{Pardavimų pajamos} / \text{Turtas}$.

Priklausomai nuo Z reikšmės, bankroto tikimybė yra labai didelė, kai Z yra iki 1,8, didelė – nuo 1,81 iki 2,7, įmanoma nuo 2,8 iki 2,99 ir labai maža - 3 ir daugiau.

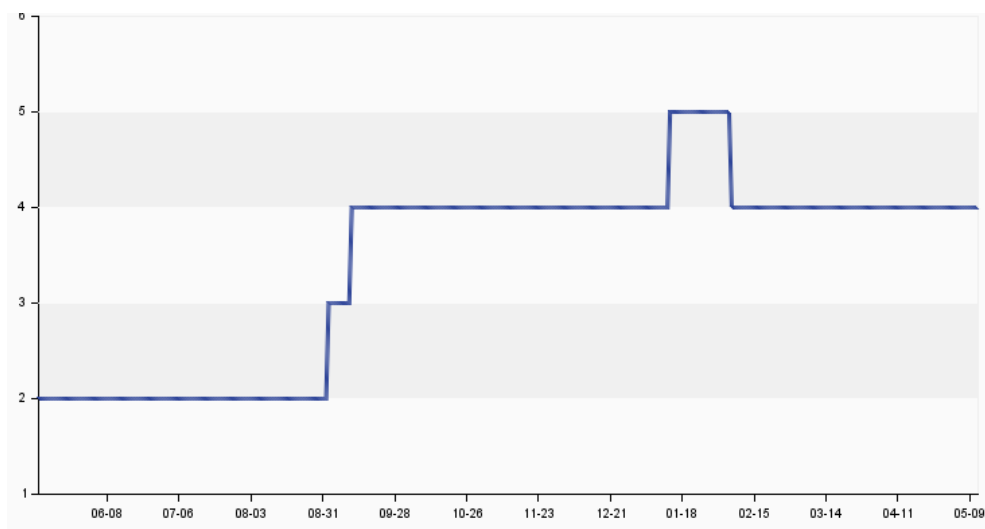
Apibendinant, galima nustatyti, kad svarbu tinkamai atlikti įmonės veiklos prognozavimą ir įvertinti galimas būsimas įmonės veiklos plėtros alternatyvas. Pagrindinis vaidmuo šiame procese atitenka paslaugų ir prekių pardavimo kanalams ir galimybėms. Pagrindinė prognozavimo užduotis – nustatyti faktorių, įtakančių įmonės veiklą, tendencijas.

2. FINANSINIŲ RODIKLIŲ ANALIZĖ

2.1. UAB „Verža“ veiklos charakteristika ir finansinės veiklos schema

UAB VERŽA veiklą pradėjo 2012 metais balandžio 26 dieną. Registracijos vieta Šv. Ignoto g. 5 Vilnius, Lietuva. UAB VERŽA užsiima tvirtinimo detalių mažmenine, bei didmenine prekyba, pagrindinė veikla tai tvirtinimo detalių (varžtų, veržlių, poveržlių, kniedžių, kniedžių veržlių ir kitų) tiekimas Lietuvos gamyklom užsiimančiomis baldų, metalo dirbiniu gamyba bei kitkuo. Įmonė neturi parduotuvių tik ofisą ir sandėlį, kadangi pagrinde dirba su išankstinėm sutartimis, bei užsakomąją prekyba. Įmonės metai prasideda sausio 1 d. Ir baigiasi gruodžio 31 d. Bendrovė iki šio laiko neturi dukterinių įmonių, kaip ir investicinių ar asocijuotų įmonių.

Įmonę valdo direktorius M. Dumbliauskas. UAB VERŽOJE dirba keturi darbuotojai. Paveiksle pavaizduota UAB „Verža“ darbuotojų skaičiaus dinamika.

4 pav. Darbuotojų dinamika

(Šaltinis: <http://rekvizitai.vz.lt/imone/verza/darbuotoju-skaicius/>)

Remiantis gautais duomenimis, galima teigti, kad tai dinamiška ir auganti įmonė, nes darbuotojų skaičius periodiškai didėja.

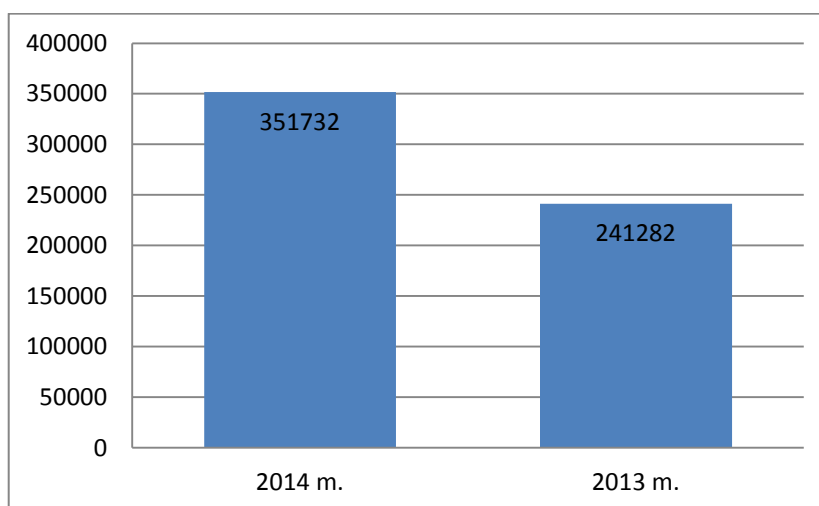
Įmonės finansinės analizės metu bus remiamasi pagrindiniais finansinės analizės šaltiniais, t.y.y finansinės atskaitomybės dokumentais: balansu, pelno (nuostoliu) ataskaita.

Šios analizės tikslas – įvertinti įmonės finansinę būklę, teisingai įvertinti gautą finansinę informaciją. Remiantis gautais rezultatais nustatyti plėtros galimybes. Darbo metu bus vertinama, kaip tikslingai yra naudojamas turimas turtas, įvertinti nuosavo kapitalo pokyčiai, įmonės per ataskaitinius metus uždirbtas pajamas ir patirtas sąnaudas, pelno paskirstymą bei susiformavusius pinigų srautus.

2.2. UAB „Verža“ finansų ataskaitų vertikalioji ir horizontalioji analizė

2.2.1. Horizontalioji balanso analizė

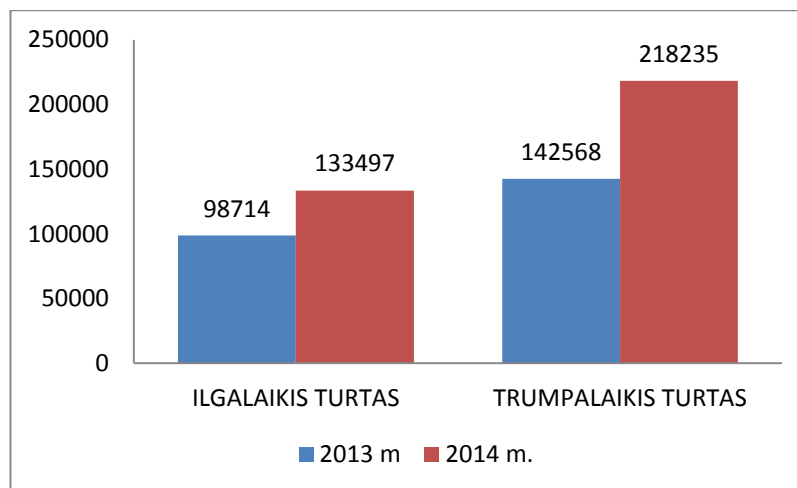
Horizontaliosios balanso analizės pagalba galima ištirti turto pokyčių dinamiką. Šios analizės rūšies paskirtis - įvertinti finansinių ataskaitų straipsnių kiekybinius pokyčius tiek kiekvienu analizuojamu ataskaitiniu laikotarpiu, tiek ir per visą 2013-2014 metų laikotarpį. Ši horizontali analizė mums pateikia duomenis, kad UAB VERŽA bendras turtas 2014 metais lyginant su 2013 metais padidėjo 110450 litais arba 45,77 procentais (žr. 5 pav.). Plačiau su duomenimis galima susipažinti 1 priede pateiktoje lentelėje. Galima teigti, kad tai palyginus žymus pokyčiai ir numato teigiamą vystymosi dinamiką.

5 pav. Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų pokyčiai 2013 – 2014 m.
(Šaltinis: sudaryta autoriau, remiantis turimais duomenimis)

Nors bendra turto apimtis ir padidėjo, galima pastebėti, kad didžiausią dalį sudarė trumpalaikio turto pokyčiai – padidėjo 75667 lt arba 53,07 proc. Tuo metu ilgalaikis turtas, kaip matome, padidėjo 35,23 procentais arba 34783 litai. Taigi ilgalaikio turto augimo dinamika žymiai mažesnė, nei ilgalaikio. Kadangi beveik visą ilgalaikį turtą sudarė materialusis turtas, tai būtent šio turto lėtas augimas ir lėmė viso ilgalaikio turto padidėjimą tokiu mastu.

Vertinant ilgalaikio turto padidėjimą, sunku įvertinti kokios būtent rūšys turėjo didžiausią įtaką, nes baziniai šių metų straipsniai nėra pateikti. Tačiau absoliutus jo padidėjimas sudarė 34783 litų (žr. 7 pav).

6 pav. Trumpalaikio ir ilgalaikio turto pokyčiai 2013 – 2014 m.
(Šaltinis: sudaryta autoriau, remiantis turimais duomenimis)

Galima pastebėti tai, kad trumpalaikio turto kilimui turėjo didžiausią įtaką turėjo pinigai ir pinigų ekvivalentai – padidėjo net 38850 Lt, kas, atitinkamai, 584,123 proc. Tokį augimą galima paaikškinti atsargų ir išankstinių apmokėjimų padidėjimu – 27950 Lt. arba 29 proc., atitinkamai. Ši analizė parodo, kad per vienerius metus akcininkų nuosavybė padidėjo 110450 litais arba 45,77 proc., atitinkamai, tai apibrėžia teigiamą augimo dinamiką.

Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai yra už 187395 Lt, tame skaičiuje 32016 Lt - skolos tiekėjams, 64792 Lt – finansinės skolos ilgesnės nei vieneri metai, 35673 Lt – ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis, 45033 Lt – DNB finansinė skola, 3928 Lt – su darbo santykiais susiję įsipareigojimai, 3572 Lt - kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai, 1616 Lt – už 2014m. priskaičiuotas pelno mokesčiai.

Bendrovės įstatinis kapitalas buvo suformuotas 2012 m. balandžio 23 d. ir sudarė 10 000,00 Lt. Metų pabaigoje įmonės banko sąskaitose - 455019 Lt.

2.2.2. Horizontalioji pelno ir nuostolio analizė

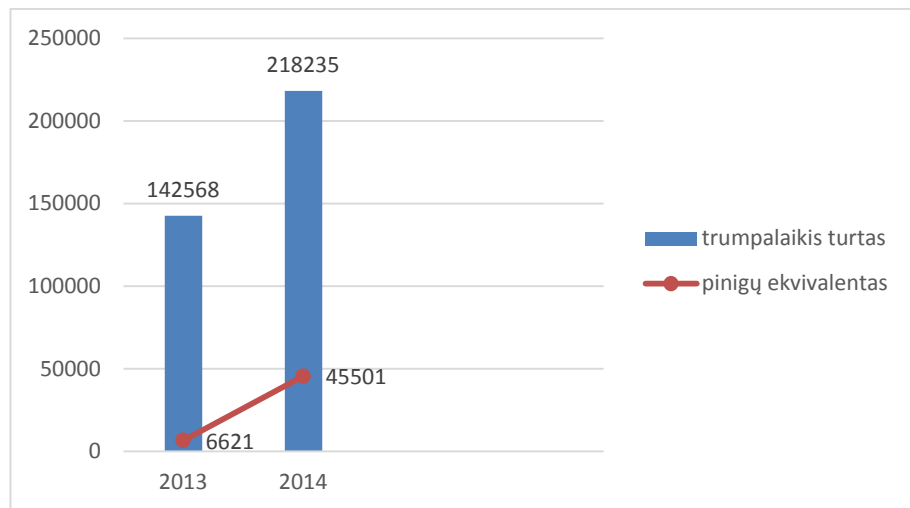
Iš horizontaliosios pelno nuostolio ataskaitos matome, kad 2014 metai produkcijos apyvarta, lyginant su 2013 metais padidėjo 3,67 procentinio punkto arba 20489 litais, nors padidėjimas yra nedidelis, bet tikėtinai stabilus į ilgalaikę perspektyvą. Panašiai padidėja ir pardavimo savikaina – 3,54 procentinio punkto, kas reiškia kad įmonė sumažino pardavimo savikainos išlaidas nes matomas santykinis sumažėjimas lyginant su pardavimų pajamomis. Horizontalioji pelno nuostolio analizė parodo, kad įmonė dirba pelningai, nes bendro pelno rodikliai yra teigiami ir lyginant su 2013 metais jie 2014 metais padidėjo 3,88 procentinio punkto, arba 8094 litais. Tokį pardavimų

kitimą reikėtų vertinti kaip nepalankų, nes jis rodo prastą naujų klientų paiešką ar marketingo strategiją.

2014 metais pardavimams didėjant (3,67 proc.), didėjo ir savikaina (3,54 proc.), tik didesniu tempu. Todėl tais metais bendrasis pelnas išaugo (3,89). Galima pastebėti tolygią augimo dinamiką.

2.2.3. Vertikaliąji balanso analizė

Vertikaliąji balanso analizė apibūdina įmonės turto elementų dalis bendroje turto sudėtyje bei įsipareigojimų dalis balanso pasyve. UAB VERŽA vertikaliąji balanso analizė rodo, kad didžiąją dalį nagrinėjimu laikotarpiu sudaro trumpalaikis turtas 38 su pokyčiu -2.9123 lyginant su 2013 metais. Tai natūraliai įvyko dėl žymaus pinigų ekvivalento padidėjimo 2014 metais 10.24347 procentinio punkto. Šie pokyčiai aiškiai matomi 5 paveikslėlyje. Ženkliai išaugo mokėtinos sumos ir įsipareigojimai 53 procentinio punkto. Tačiau nuosavas kapitalas ir nepaskirstytas pelnas labai ryškiai sumažėjo.

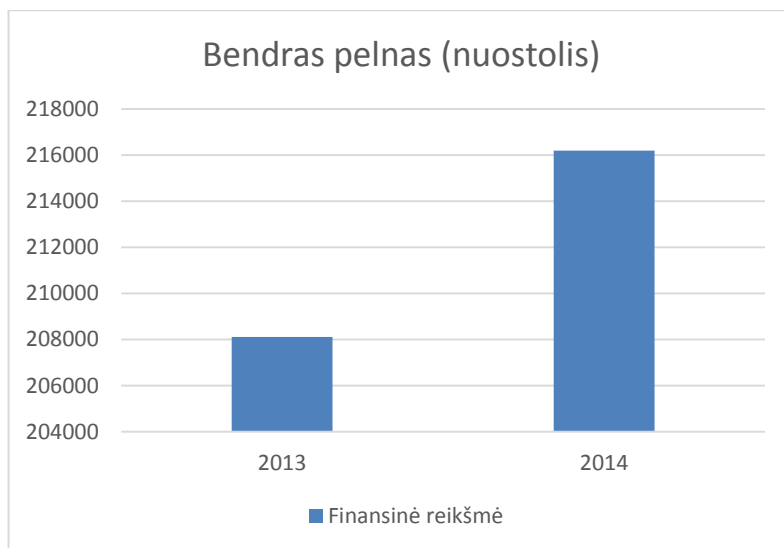

7 pav. 2013-2014 metų trumpalaikio turto pokytis.

(Šaltinis: UAB „Verža“ finansinės atskaitomybės dokumentai)

2.2.4. Vertikaliąji pelno ir nuostolio analizė

Vertikaliąji pelno analizė parodo pelno ataskaitos atskirų straipsnių lyginamąjį svorį bendroje pardavimų apimtyje. Vertikaliąji pelno ataskaita mums parodo, kad bendras pelnas įmonėje 2014 metais išaugo bene 10000 tūkstančių. Ką galime pastebėti iš šios analizės, kad įmonės tipiniam veiklos pelnui didėjant, veiklos sąnaudos mažėja, ne santykinai, o regresiškai. Kas reiškia, kad įmonei plečiantis atsiranda išbalansavimas, kurį galima sieti su pelno mokesčio sumažėjimu ir tuo pačiu su įmonės valdymo optimizavimu (kai įmonės valdomasis organas neišnaudoja viso savo potencialo) (žr. 6 pav.).

8 pav. 2013 – 2014 metų bendro pelno (nuostolio) pokytis.
(Šaltinis: UAB „Verža“ finansinės atskaitomybės dokumentai)

2.2.5. UAB VERŽA santykinė finansinė analizė

Likvidumo rodiklis parodo įmonės finansinę būklę, tiksliau – įmonės gebėjimas turimomis mokėjimo priemonėmis atsiskaityti už įsipareigojimus. Ši suma gali sudaryti ne vien grynieji pinigai, bet ir turtas .

Bendras likvidumo koeficientas

Šis rodiklis gaunamas iš trumpalaikio turto, sukauptomis pajamomis ir ateinančio laikotarpio sąnaudų sumos ir trumpalaikių įsipareigojimų, sukauptų sąnaudų ir ateinančio laikotarpio pajamų sumos skirtumas.

$$2013: 142568 + 39722 + 43354 / 63215 + 39722 = 2.1920$$

$$2014: 218235 + 48589 + 64792 / 122603 + 48589 = 1.9370$$

Šis rodiklis parodo kaip įmonė padengia trumpalaikius įsipareigojimus, trumpalaikiu turtu. Tiek 2013 tiek ir 2014 metais įmonė įvykdys trumpalaikius įsipareigojimus.

Padengimo grynaisiais pinigais rodiklis.

Grynieji pinigai sąskaitoje ir kasoje / Trumpalaikiai įsipareigojimai + Sukauptos sąnaudos ir ateinančio laikotarpio pajamos.

$$2013: 6651$$

$$2014: 45501$$

Grynasis apyvartinis kapitalas (Trumpalaikis turtas + Sukauptos (gautinos) pajamos ir ateinančio laikotarpio sąnaudos) – (Trumpalaikiai įsipareigojimai + Sukauptos sąnaudos ir ateinančio laikotarpio pajamos):

$$2013: (142568 + 558120 + 63215) - 63215$$

$$2014: (218235 + 578609 + 122603) - 122603$$

3. FINANSINĖS VEIKLOS PLĖTROS PROGNOZAVIMAS

3.1. Finansinio stabilumo vertinimas

Atsižvelgiant į skirtingų autorių nuomones, vertinant įmonės plėtros galimybes ir bankrutavimo riziką, svarbu ir naudinga panaudoti finansinių ataskaitų duomenis: juos palyginti, išaiškinti, interpretuoti ir susisteminti. Jeigu pastebimi didelį pokyčiai finansiniuose straipsniuose, galima numatyti įmonės finansinio nestabilumo riziką. Taigi, siekiant įvertinti UAB „Verža“ finansinę būklę, svarbu susipažinti su rodikliais, esamais finansinių ataskaitų straipsniuose:

Ilgalaikis materialus turtas: taip kaip ilgalaikis turtas yra nelikvidus turtas, o taip pat yra nustatyta, kad 2013 – 2014 m. laikotarpiu jis padidėjo **35,2361 proc.** Tai nėra žymus pokyčiai ir nėra susijęs su didesniais pardavimais, todėl galima teigti, kad tai nekelia pavojaus įmonės finansiniam stabilumui.

Atsargų straipsnis per nagrinėjamą 2013-2014 metų laikotarpį padidėjo nežymiai 29,05 proc. Galima nustatyti, kad toks pokytis nekelia grėsmės įmonės finansiniam stabilumui, nes neženklaus atsargų augimas, atsižvelgiant į tai, kad pardavimai nesmarkiai padidėjo, rodo, kad lėšos nebuvo įšaldytos į nelikvidų turtą.

Per vienerius metus gautinų sumų straipsnis per nagrinėjamą laikotarpį padidėjo 22,32 proc., tai rodo, kad vartotojai lėčiau atsiskaito su įmone. Tai nėra palanku, nes didėjant šiam rodikliui, gali mažėti įmonės mokumo lygis.

Pinigai ir jų ekvivalentai per nagrinėjamą laikotarpį padidėjo 584,123 proc. nuo 6651 litų iki 45501 litų. Kadangi buvo nustatyta, kad didėjo trumpalaikio turto bendra apimtis, iš dalies gali būti nulemtas šio reiškimo. Tačiau per vienerius metus gautinos sumos padidėjo tik 22,3226 proc., tai paliginus nedaug su bendru pinigų augimo rodikliu, todėl sprendžiama, kad pinigų ir jų ekvivalentų apimties augimą nulėmė ir kitos priežastys. Remiantis tuo, kad rezervų skaičius nepasikeitė, o nepaskirstytas pelnas padidėjo 23,9457 proc., galima teigti, uždirbti pinigai reinvestuojami į įmonę ir yra panaudojami pakankamai efektyviai.

Trumpalaikiai įsipareigojimai nagrinėjamu laikotarpiu padidėjo aktyviau nei ilgalaikis trumpas- pokytis sudarė 53,07 procentus nuo 98714 iki 133497 litų, tai nerodo rimtų finansinių problemų ar bankroto grėsmės, bet siūloma optimizuoti šiuos rodiklius.

Nuosavas kapitalas per nagrinėjamą laikotarpį padidėjo 21,99 proc. (29624 litais). Galima teigti, kad įmonės finansinis stabilumas didėja, nes didesnė turto dalis yra finansuojama iš nuosavų, o ne skolintų lėšų.

Nepaskirstytas pelnas per nagrinėjamą laikotarpį padidėjo 23,94 proc. arba 29624 litais.

Nepaskirstyto pelno augimas rodo, kad įmonėje vykdomos reinvesticijos, o tai savo tarpe nurodo, kad įmonės stabilumas didėja, taip kaip, atitinkamai, padidėjo ir nuosavo kapitalo apimtis, įmonė plėtrą vykdo savo, o ne skolintomis lėšomis.

Pelno (nuostolių) ataskaitos pardavimų straipsnis per nagrinėjamą laikotarpį padidėjo 3,67 procentų arba 20489 litais, tai negalima vertinti kaip rodiklį, kad padidėjo parduodamų prekių paklausą. Nes galima pastebėti, kad ***Parduotų prekių ir paslaugų savikainos straipsnis*** padidėjo lygiaverčiai. Galima pastebėti stabilias pardavimų apimtis, kas numato įmonės finansinės veiklos stabilumą ir sudaro palankias sąlygas plėtrai.

Atlikta UAB „Verža“ finansinių ataskaitų straipsnių pokyčių įmonės finansiniam stabilumui analizę, galima nustatyti, kad per 2013 – 2014 metų laikotarpį įmonė vykdė stabilią veiklą ir niekas nekeltų grėsmės arba įtakoja neženkliai jos stabilumą. Remiantis gautais rezultatais, galima nustatyti, kad bankroto grėsmė yra neženkli, bet siekiant patvirtinti šiuos rodiklius, bus atlikta išsamus bankrotų tikimybės įvertinimas, remiantis santykinų rodiklių sistemomis.

3.2. Bankroto rizikos vertinimas pagal Altman Z modelį

Siekiant atlikti UAB „Verža“ bankroto diagnostiką, bus panaudota santykinų rodiklių sistema. Atsižvelgiant į tai, kad finansiniai ekspertai aukštai vertina Altmano modelį, darbe bus panaudotas būtent jis. Rekomenduojamas diagnostikai Altmano Z modelis yra pripažintas visame pasaulyje ir yra aukštai vertinamas skirtingų autorių. Altmano modelį apibūdina tokia formulė:

$$Z = 3,3K1 + 1,0K2 + 0,6K3 + 1,4K4 + 1,2K5$$

Čia: $Z < 1,8$, reiškia, kad bankroto tikimybė labai didelė.

$1,8 < Z < 2,7$, reiškia, kad bankroto tikimybė didelė.

$2,71 < Z < 2,99$, reiškia, kad bankroto tikimybė galima.

$Z > 3$, reiškia, kad tai bankroto tikimybė maža.

Taigi, UAB „Verža“ 2013 m. kreditingumo indekso, apskaičiuoto pagal Altmano Z modelį, skaičiavimo dinamika (remiantis 1 ir priedais):

$$K1 \text{ Veiklos pelnas prieš apmokestinimą/ visos aktyvas} = \frac{89032}{241282} = 0,37$$

$$K2 \text{ Pardavimai/ visos aktyvas} = \frac{558120}{241282} = 2,32$$

$$K3 \text{ Nuosavas kapitalas / skolintas kapitalas} = \frac{134713}{106569} = 1,26$$

$$K4 \text{ Nepaskirstytas pelnas / visos aktyvas} = \frac{123713}{241282} = 0,51$$

$$K5 \text{ Nuosavas apyvartinis kapitalas / visos aktyvas} = \frac{(142568 - 63215)}{241282} = 0,33$$

$$Z_{2013} = 0,37 + 2,32 + 1,26 + 0,51 + 0,33 = 4,79$$

IŠVADA: 2013 m. įmonės kreditingumo indeksas buvo lygus 4,79, kas reiškia, kad bankrutavimo rizika buvo maža.

UAB „Verža“ 2014 m. kreditingumo indekso, apskaičiuoto pagal Altmano Z modelį, skaičiavimo dinamika (remiantis 1 ir priedais):

$$K1 \text{ Veiklos pelnas prieš apmokestinimą/ visos aktyvas} = 31240 / 351732 = 0,089$$

$$K2 \text{ Pardavimai/ visos aktyvas} = 578609 / 351732 = 1,65$$

$$K3 \text{ Nuosavas kapitalas / skolintas kapitalas} = 164337 / 187395 = 0,88$$

$$K4 \text{ Nepaskirstytas pelnas / visos aktyvas} = 153337 / 351732 = 0,44$$

$$K5 \text{ Nuosavas apyvartinis kapitalas / visos aktyvas} = (218235 - 122603) / 351732 = 0,27$$

$$Z_{2014} = 0,089 + 1,65 + 0,88 + 0,44 + 0,27 = 3,329$$

IŠVADA: 2014 m. įmonės kreditingumo indeksas buvo lygus 3,329, kas reiškia, kad bankrutavimo rizika buvo maža, nors ne tokia palanki, kaip 2013 m.

Atlikta įmonės finansinių ataskaitų straipsnių pokyčių įmonės finansiniam stabilumui vertinimo, naudojant santykinę rodiklių sistemas ir mokumo bei pelningumo ryšio tyrimą, buvo galima įsitikinti, kad UAB „Verža“ bankroto grėsmės nėra.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

1. Skirtingi autoriai savo knygose pateikia įvairius finansinės analizės apibrėžimus, tačiau svarbiausi finansų analizės tikslai yra: įvertinti įmonės finansinį stabilumą, išteklių naudojimo efektyvumą, išsiaiškinti neigiamų pokyčių gilumines priežastis; tirti vidaus ir aplinkos veiksnių įtaką veiklos rezultatams, taip pat įmonės veiklos gerinimo galimybes; įvertinti įmonės veiklos efektyvumą, tirti pinigų srautus ir prognozuoti jų kitimo tendencijas; suformuoti normatyvinę finansinių rodiklių sistemą, kuri leistų prognozuoti įmonės veiklą, įvertinti priimamų vadybos sprendimų ekonominį efektyvumą ir pagrįstumą bei dabartinę jos padėtį.

2. 2014 metai įmonės UAB VERŽA produkcijos apyvarta, lyginant su 2013 metais padidėjo 3,67 procentinio punkto arba 20489 litais, nors padidėjimas yra nedidelis, bet tikėkimės stabilus į ilgalaikę perspektyvą. Panašiai padidėjo ir pardavimo savikaina – 3,54 procentinio punkto, tai reiškia, kad įmonė sumažino pardavimo savikainos išlaidas, nes matomas santykinis sumažėjimas lyginant su pardavimų pajamomis. Išanalizavęs įmonės UAB VERŽA, kad įmonės tipiniam veiklos pelnui didėjant, veiklos sąnaudos mažėja, ne santykinai, o regresiškai. Tai reiškia, kad įmonei plečiantis atsiranda išbalansavimas, kurį galima sieti su pelno mokesčio sumažėjimu ir su įmonės valdymo optimizavimu.

3. Atlikta UAB „Verža“ finansinių ataskaitų straipsnių pokyčių įmonės finansiniam stabilumui analizę, galima nustatyti, kad per 2013 – 2014 metų laikotarpį įmonė vykdė stabilią veiklą ir niekas nekelia grėsmės arba įtakoja neženkliai jos stabilumą. Remiantis gautais rezultatais, galima nustatyti, kad bankroto grėsmė yra neženkli, bet siekiant patvirtinti šiuos rodiklius, bus atlikta išsamus bankrotų tikimybės įvertinimas, remiantis santykinų rodiklių sistemomis. Atlikta įmonės finansinių ataskaitų straipsnių pokyčių įmonės finansiniam stabilumui vertinimo, naudojant santykinų rodiklių sistemas ir mokumo bei pelningumo ryšio tyrimą, buvo galima įsitikinti, kad UAB „Verža“ bankroto grėsmės nėra.

SANTRAUKA

Darbas skirtas išnagrinėti finansinės analizės vertę ir svarbą. Darbo metu susipažįstama su pagrindinėmis sąvokomis ir apibrėžimais, atlikta UAB „Verža“ finansinė analizė ir rizikos vertinimas, remiantis gautais duomenimis, nustatytos plėtros galimybės.

Tyrimo objektas – UAB „Verža“ finansinės veiklos rezultatai.

Darbo objektas – finansinės analizės nagrinėjimas.

Darbo tikslas - naudojantis konceptualiojoje mokslinio darbo dalyje aptariamais finansinės analizės metodais ir rodikliais bei įmonės finansinių ataskaitų duomenimis, atlikti UAB „Verža“ finansinės veiklos analizę ir nustatyti plėtros galimybes.

Darbo uždaviniai:

1. Išanalizuoti finansinę analizę teoriniu aspektu: susipažinti su tikslais, uždaviniais, pagrindinėmis sampratomis ir rodikliais;

2. Atlikti UAB „Verža“ finansinės veiklos ir jų straipsnių bei dinamikos analizę. Įvertinti įmonės būklę pagal pelningumo, mokumo bei efektyvumo rodiklius.

3. Remiantis gautais finansinės analizės rezultatais, nustatyti UAB „Verža“ plėtros galimybes.

Darbo hipotezė: įmonės plėtros sėkmė tiesiogiai priklauso nuo esamų veiklos rezultatų.

Darbo struktūra: darbą sudaro įvadas, trys pagrindinės darbo dalys, išvados ir pasiūlymai, santrauka, literatūros ir šaltinių sąrašas, priedai. Iš viso 46 psl. be priedų., 8 pav., 5 lent.

Darbui atlikti buvo naudojami šių autorių darbai: J. Mackevičiaus, D. Poškaitės, D. Šlekienės, I. Klimavičienės, B. Ковалёв ir kitų autorių.

Nustatyta, kad per 2013 – 2014 metų laikotarpį įmonė UAB „Verža“ veikla pasižymi teigiama dinamika, o veikla yra stabili ir klestenti. Jokie veiksniai nekelia grėsmės arba įtakoja neženkliai jos stabilumą. Po atliktos rizikos vertinimo analizės ir panaudojus Almanto Z modelį, galima nustatyti, kad įmonės finansinių ataskaitų straipsnių pokyčių įmonės finansiniam stabilumui vertinimo, naudojant santykinį rodiklių sistemas ir mokumo bei pelningumo ryšio tyrimą, buvo galima įsitikinti, kad UAB „Verža“ bankroto grėsmės nėra.

SUMMARY

LITERATŪRA

1. Bagdžiūnienė, V. (2006) Įmonių veiklos planavimas ir analizė : esmė ir verslo situacijos. Vilnius: Conto litera,
2. Bersntein. L. (1993). *Financial statement analysis*. Boston: Irwin, p.665
3. Buškevičiūtė, E.ir Macernienė, I. (2002) Finansų analizė. Kaunas: Technologija, p. 16.
4. Finansinė informacija sprendimo strategijoms formuoti [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. kovo 30 d.]. Prieiga per internetą: <http://distance.ktu.lt/kursai/verslumas/finansu_valdymas_II/116982.html>.
5. Lazauskas J. (2012) Įmonių veiklos analizės kursinio darbo metodikos nurodymai. Vilnius: Technika, 78 p.
6. Lazauskas, J. (2005) Įmonių ūkinės ir komercinės veiklos ekonominė analizė : mokomoji knyga. Vilniaus Gedimino technikos universitetas. Vilnius : Technika, 201 p.
7. Lazauskas, J. (2011) Įmonių ūkinės ir komercinės veiklos ekonominės analizės kursinio darbo metodika. Vilnius.
8. Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas 2001 m. kovo 20 d. Nr. IX-216
9. Little, L. P.; Little, L. B.; Coffee, D. (2009). The Du Pont model: evaluating alternative strategies in the retail industry. *Academy of Strategic Management Journal*, Vol 8, p. 71–78.
10. Mackevičius J. (2005) Įmonių veiklos analizė: informacijos rinkimas, sisteminimas ir vertinimas. Monografija. Vilnius, 476 p.
11. Mackevičius, J. (2007). Įmonių veiklos analizė: informacijos rinkimas, sisteminimas ir vertinimas. Vilnius: TEV. p. 9–434.
12. Mackevičius, J., Matekonis, A., 1992. Ūkinės veiklos analizės teorija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. p. 138
13. Mackevičius, J., Poškaitė, D. (1998). Finansų analizė_. Vilnius: Kataliku pasaulis, p. 632.
14. Martinkus, B.(1999) Verslininkystė. Kaunas: Technologija. 171 p.
15. Martinkus, B.; Žilinskas, V. (1996) Pinigai. Vertybiniai popieriai. Bankai. Kaunas: Technologija. 261 p. ISBN 9986 – 13 – 432 - 3.
16. Parker, R.H. (1994). *Understanding Company Financial Statments*. Penguin, p. 255.
17. Rees, B. (1990). *Financial Analysis*. Prentice Hall International (UK), Ltd., p. 10
18. Samuels, J.M. (1995). *Financial Statement Analysis in Europe*. Chapman and Hall, p. 455.
19. Šleikienė D., Klimavicienė I., (1999). Imonės veiklos finansinis valdymas. Kaunas: Technologija. p. 10.
20. Smalenskas, G. 2000. *Imonės finansu pradmenys*. Vilnius, p.80.
21. Štaras, R., Žvinklys, J. (1995). *Prognozavimo metodai, jų ypatumai ir taikymas*. VU, p.293.
22. Stungrienė S. Naujų finansų analizės technologijų taikymas // *Ekonomika ir vadyba-98*.

23. Tarptautinės konferencijos medžiaga.
24. Usevičius, K. (1998). *Įmonės veiklos analizė*. Vilnius, p.241.
25. Vertybinių popierių birža NASDAQ OMX. (2010) Įmonių finansinė analizė. Rodiklių skaičiavimo metodika. Vilnius, 96 p.
26. Wilson, R., McHung. (1993). *Financial Analysis*. London, Cassel.
27. Бланк, И. А. (1998) Управление прибылью / И.А. Бланк–К.: "Ника-Центр", 554 p.
28. Бриггем, Ю. (2006) Финансовый менеджмент / Юджин Бриггем, Луис Гапенски.- С-Петербург.
29. Каратуев, А. Г. (2001) Финансовый менеджмент: Учебно-справочное пособие. – М.: ИД ФБК – ПРЕСС, 496 p.
30. Ковалев, В. В. (2005) Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности/ В.В. Ковалев – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика.
31. Романовский, М. В. (2010) Финансы: Учебник для вузов/ Под ред. М.В. Романовского, О.В. Врублевской, Б.М. Сабанти. - М.: Издательство «Перспектива»; Издательство «Юрайт», 520 p.

PRIEDAI

2 lentelė. UAB VERŽA horizontalioji balanso analizė (2013 – 2014 metai)

	TURTAS	Pasta- bos Nr.	2014 metai	2013 metai	Pakitimai ir palyginimai su 2013	
					LT	Procentai
A.	ILGALAIKIS TURTAS	2	133497	98714	34783	35,2361
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS					
II.	MATERIALUSIS TURTAS		133497	98714	34783	35,2361
III.	FINANSINIS TURTAS					
IV.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS					
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS		218235	142568	75667	53,0743
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS	1	124145	96195	27950	29,0556
II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS	3	48589	39722	8867	22,3226
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS					
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	6	45501	6651	38850	584,123
	TURTO IŠ VISO:		351732	241282	110450	45,7763
C.	NUOSAVAS KAPITALAS		164337	134713	29624	21,9905
I.	KAPITALAS	5	10000	10000	-	0
II.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)					
III.	REZERVAI		1000	1000	-	0
IV.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		153337	123713	29624	23,9457
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS					
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR IŠIPAREIGOJIMAI	4	187395	106569	80826	75,8438
I.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI IŠIPAREIGOJIMAI		64792	43354	21438	49,4487
II.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI IŠIPAREIGOJIMAI		122603	63215	59388	93,9461
	NUOSAVO KAPITALO IR IŠIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:		351732	241282	110450	45,7763

3 lentelė. UAB VERŽA horizontalioji pelno ir nuostolio analizė (2013-2014 metai)

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	Pastabos Nr.	2014	2013	2014 palyginimas su 2013 metais	
					Litais	procentais
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	7	578609	558120	20489	3,67107432
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA		362410	350015	12395	3,5412768
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		216199	208105	8094	3,88938276
IV.	VEIKLOS SĄNAUDOS	8	177113	116127	60986	52,5166413
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		39086	91978	-52892	-57,505056
VI.	KITA VEIKLA		-4132		-4132	0
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA		-3714	-2946	768	26,0692464
VIII.	ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		31240	89032	-57792	-64,911492
IX.	PAGAUTĖ					
X.	NETEKIMAI					
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ		31240	89032	-57792	-64,911492
XII.	PELNO MOKESTIS		1616	4465	-2849	-63,807391
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	9	29624	84567	-54943	-64,969787

4 lentelė. UAB VERŽA vertikalioji balanso analizė (2013-2014 metų)

	TURTAS	Pasta- bos Nr.	2014	2013	Lyginamieji svoriai %		
					2014 metų	2013 metų	2014 metų [palyginima s su 2013 metais
A.	ILGALAIKIS TURTAS	2	133497	98714	38	40,9123	-2.9123
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS						
II.	MATERIALUSIS TURTAS		133497	98714	38	40,9123	-2.9123
III.	FINANSINIS TURTAS						
IV.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS						
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS		218235	142568	62	59,0877	2.9123
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS	1	124145	96195	35	39,8683	-4.8683
II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS	3	48589	39722	14	16,4629	-2.4629
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS						
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	6	45501	6651	13	2,75653	10.24347
	TURTO IŠ VISO:		351732	241282	100	100	X
C.	NUOSAVAS KAPITALAS		164337	134713	47	56	-9
I.	KAPITALAS	5	10000	10000	3	4	-1
II.	PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)						
III.	REZERVAI		1000	1000	0	45 0	0

IV.	NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		153337	123713	44	51	-7
D.	DOTACIJOS, SUBSIDIJOS						
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	4	187395	106569	53	44	9
I.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		64792	43354	18	18	0
II.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		122603	63215	35	26	9
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:		351732	241282	100	100	X

5 lentelė. UAB VERŽA vertikaloji pelno ir nuostolio ataskaitos analizė (2013 – 2014 metų)

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	Pastabos Nr.	2014	2013	Lyginamieji svoriai %		
					2014 metų	2013 metų	Palyginimas su 2013 metais
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	7	578609	558120	100	100	X
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA		362410	350015	62,634698	62,7132158	-0,078517753
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		216199	208105	37,365302	37,2867842	0,078517753
IV.	VEIKLOS SAŃAUDOS	8	177113	116127	30,6101357	20,8068157	9,803319949
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		39086	91978	6,75516627	16,4799685	-9,724802196
VI.	KITA VEIKLA		-4132		-0,7141265	0	-0,714126465
VII.	FINANSINĖ IR VESTICINĖ VEIKLA		-3714	-2946	-0,6418842	-0,5278435	-0,114040769
VIII.	ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		31240	89032	5,39915556	15,952125	-10,55296943
IX.	PAGAUTĖ						
X.	NETEKIMAI						
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ		31240	89032	5,39915556	15,952125	-10,55296943
XII.	PELNO MOKESTIS		1616	4465	0,27929051	0,80000717	-0,520716662
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	9	29624	84567	5,11986506	15,1521178	-10,03225277